

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์
วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

มาริษา นาคทับที

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ทัศนาว ท่องภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงพันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่ให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครังนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี ที่แสดงความห่วงใย และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักพัฒนาโครงสร้างฯ (ฝึกอบรม) อาจารย์เลอศักดิ์ วัชรตระกูลไพฑูรย์ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรมด้านช่างกล อาจารย์กัทร วิชญคุปต์ อาจารย์สาโรจน์ เจริญลาด อาจารย์เจนภพ ชัยวรรณ เมธีขจรหญิงโสพิศ นาคทับที และคุณวัลย์ทอง ทองแก้ว ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อเสนอแนะเป็นผู้ให้กำลังใจ แสดงความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคณาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ครังนี้

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่ให้กำลังใจและให้ความห่วงใยผู้วิจัยมาตลอด

ผลแห่งความดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้ขอมอบให้กับคุณแม่และบูรพคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

มาริษา นาคทับที

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำประชาธิปไตย	12
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย	14
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	15
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	15
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	18
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด	19
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา	24
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	27
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	29

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านครอบครัวของนิสิต	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง .	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง	37
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	38
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	39
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ..	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน	41
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน	43
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน	46
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน	47
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	49
วิธีสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	50
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
บทย่อ	78
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	78
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	78
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	78
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	92
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป	92
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก	105
ภาคผนวก ข	134
ประวัติย่อผู้วิจัย	149

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัย การชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตัวแปรบุคลิกภาพ ลำดับของการเกิด ระดับเชาวน์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง บรรยายากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนิสิต กับเพื่อน	70
2	แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร	73
3	แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี	74
4	แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน เป็นเกณฑ์ โดยใช้วิเคราะห์แบบขั้นตอน	75
5	ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิเคราะห์แบบขั้นตอน	76
6	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ	135
7	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง	137
8	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบรรยายากาศ การเรียนการสอน	142
9	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตกับเพื่อน	144
10	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ แบบประชาธิปไตย	146

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ หากประเทศใดมีประชากร ได้รับการศึกษาสูงสุดและทั่วถึง ประเทศนั้นก็จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศได้อย่าง รวดเร็วทุกด้าน ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าด้านใดต้องอาศัยกำลังคน ซึ่งถือว่าเป็น ทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นคนจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก และ กระบวนการในการพัฒนาคนก็คือกระบวนการทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. 2526 : 1)

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพกำลัง คนในระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะความสามารถในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิจรณ์ญาณและมี บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพอยู่ในสังคมได้อย่าง เป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 70 - 71) องค์การทางการศึกษาที่มีหน้าที่ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ 1) การสอนวิชาการและ วิชาชีพเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม 2) การวิจัยค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทาง วิชาการ 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม 4) การถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความ เป็นพลเมืองดี (วิจิตร ศรีสอาน. 2521 : 8) จากหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยดังกล่าวแสดง ให้เห็นว่าการผลิตกำลังคนเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยจะ กระทำหน้าที่นี้ได้สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพพร้อมในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและจิตใจ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. 2527 : 29 - 30) โดยประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ และที่สำคัญมี บุคลิกภาพ คุณธรรม และจริยธรรมอันเหมาะสมดีงาม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่มีการ เปลี่ยนแปลงตามความเจริญทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ยิ่งกว่านั้น มหาวิทยาลัยจะต้องผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ เพื่อป้องกัน

การสูญเสียทางการศึกษาและยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชากรในสังคม (ประกอบ
คุปรัตน์. 2530 : 187)

วิทยาลัยการชลประทาน มีวิวัฒนาการมาจาก "โรงเรียนช่างชลประทาน" กรมชลประทาน
เป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดสอนระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม
2481 เริ่มใช้โครงการหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตด้านวิศวกรรมชลประทาน เมื่อวันที่ 25
มีนาคมพ.ศ. 2534 ซึ่งวิทยาลัยการชลประทานเริ่มรับสมัครนิสิตหลักสูตรปริญญาตรี ในปีการศึกษา
2535 ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (ชลประทาน) และได้รับการบรรจุ
เข้ารับราชการในตำแหน่งวิศวกรชลประทานระดับ 3 (สวัสดิ์ วัฒนายากร. 2535 : 4 - 5)

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาการเกี่ยวกับชลประทาน อันเป็นงานที่
สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศด้านเกษตรกรรมแล้ว นิสิตยังได้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้ที่มีความ
พร้อมทั้งด้านความรู้ และคุณธรรม และยังปลูกฝังให้นิสิตมีความเป็นผู้นำที่มีคุณภาพอีกด้วย เพราะ
งานทางด้านชลประทานจะต้องมีการทำงานทั้งในเมือง และชนบท พร้อมทั้งมีการติดต่อ
ประสานงานกับบุคคลหลายระดับหลายรูปแบบ และนิสิตที่จบไปจะต้องเป็นหัวหน้างาน ดังนั้นนิสิต
ที่จบจากสถาบันแห่งนี้จึงจำเป็นต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำ คือ เป็นผู้วางแผน และแก้ปัญหาใน
เรื่องต่าง ๆ โดยการแสดงความคิดเห็นของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
ออกมาแล้วร่วมกันพิจารณาความคิดเห็นนั้น การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยพิจารณา
เปรียบเทียบกับความคิดเห็นของตนเอง พร้อมทั้งปฏิบัติตามมติของกลุ่ม การให้ความร่วมมือใน
การทำตามข้อตกลงที่วางแผนร่วมกันไว้ รู้จักหาเหตุผลและใช้เหตุผล สามารถปรับตัวได้ดี
และคำนึงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงานมีการแบ่งงานกันทำระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้งาน
บรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งเตรียมตนให้พร้อมสำหรับการทำงานในอนาคตเพื่อประโยชน์ให้กับ
กรมชลประทานและประเทศชาติสืบไป (สวัสดิ์ วัฒนายากร. 2535 : 1)

จากคำกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ย่อมอาศัยบุคคลใด
บุคคลหนึ่งซึ่งได้ชื่อว่า "ผู้นำ" เป็นหลักและผู้นำจะสามารถทำให้กลุ่มอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
และมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า "ภาวะผู้นำ" หรือ "ความเป็นผู้นำ" ซึ่งหมายถึง
ความสามารถของผู้นำ ที่จะทำให้ผู้ตามปฏิบัติงานให้กับกลุ่มด้วยความมั่นใจ ด้วยความกระตือ
รือร้น และด้วยความเสียสละ (ประชุม รอดประเสริฐ. ม.ป.ป. : 7) ความเป็นผู้นำ
เป็นคุณสมบัติ หรือลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่แสดงออกมา เมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มหรือเมื่อ

ทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จ และ
 ความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ทุกคนและเป็นคุณสมบัติที่บุคคลในระบอบประชาธิปไตยพึงมี
 (รัศมี ภิบาลแทน. 2523 : 40 - 42) ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2522 :
 130) ที่กล่าวว่า ความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อกลุ่มมากเพราะหมายถึง การที่บุคคล
 ในกลุ่มรับบทบาทหน้าที่ของตน กล่าวคือสมาชิกที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการแสดงออกของกลุ่ม และมี
 ส่วนในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในกลุ่ม ลิปปิท และไวท์ (Cartwright and Zander.
 1968 : 319 ; citing Lippit and White. 1943 : 485 - 508) กล่าวว่า
 ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย คือลักษณะที่ผู้นำจะให้โอกาสแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แสดง
 ความคิดเห็น นโยบายและการตัดสินใจใด ๆ เกิดจากการปรึกษาหารือกันภายในกลุ่มโดย
 ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างดีจากผู้นำ เมื่อกลุ่มต้องการคำแนะนำทางด้านกลวิธี ผู้นำ
 จะเสนอแนะวิธีการหลายวิธีในกลุ่ม มีโอกาสเลือกกระทำ สมาชิกในกลุ่มมีอิสระในการเลือก
 ทำงานร่วมกัน มีการแบ่งงานกันทำระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ผู้นำมีความยุติธรรมในการวิพากษ์
 วิจารณ์ผลงานและพยายามทำตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม นอกจากนี้ พอสัม วทนาย
 (2523 : 9 - 10) ได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ในการปฏิบัติงานมักให้
 สมาชิกในกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเสมอ พร้อมทั้งขยายความ
 รับผิดชอบไปยังสมาชิก เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ส่วนการวินิจฉัยสั่งการอาจถือ
 เอาเสียงข้างมากตัดสินใจ หลังจากฟังข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้อื่นแล้ว โดยสรุปจะเป็น
 ผู้ตัดสินใจโดยยึดหลักการ และเหตุผลเป็นหลัก ส่วนการทำงานแบบประชาธิปไตยมีการวางแผน
 ปฏิบัติงานไว้อย่างล่วงหน้า ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือกันฉันท์มิตร ทุกคน
 เต็มใจที่จะทำงานด้วยความพึงพอใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และมีความภูมิใจในผลงาน
 หรือความสำเร็จของหมู่คณะร่วมกัน ผู้นำแบบประชาธิปไตยจึงมีบทบาทที่จะช่วยเหลือให้สมาชิก
 มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน พยายามให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน และถ่ายทอดลักษณะความ
 เป็นผู้นำให้แก่คนอื่นด้วย (โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุษย์. ม.ป.ป. : 228 - 229)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งรับราชการอยู่ที่วิทยาลัยการชลประทาน ผู้วิจัยได้ไป
 สืบหาข้อมูลเบื้องต้นของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี
 โดยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 วิทยาลัย
 การชลประทาน จำนวน 20 คน พบว่า นิสิตมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและขาดคุณสมบัติความ

เป็นผู้นำ ผู้วิจัยจึงขอสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน อีกครั้งหนึ่ง พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติความเป็นผู้นำของนิสิต คือ ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการประชุมปรึกษาหารือกันก่อนทำให้ผลงานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร

ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามความรู้สึกและความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยผู้วิจัยได้อธิบายให้นิสิตทราบถึงคุณสมบัติของผู้นำแบบประชาธิปไตยก่อนตอบแบบสอบถาม ผลจากการสำรวจพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 73 คน นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 84 คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 55 คน นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 76 คน ตอบว่าตนเองยังไม่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และต้องการพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงได้ใช้คำถามปลายเปิด ถามต่อนิสิตรู้สึกว่าคุณสมบัติความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านใดบ้าง ผลการสำรวจพบว่า นิสิตในแต่ละชั้นปีขาดคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้ นิสิตชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 74 ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 82 ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 82 นิสิตชั้นปีที่ 2 ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 76 ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 75 ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 83 นิสิตชั้นปีที่ 3 ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 82 ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 75 ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 80 นิสิตชั้นปีที่ 4 ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 67 ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 86 ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 50

จากการสำรวจข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน มีลักษณะพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น สรุปแล้วยังขาดคุณสมบัติความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า มีตัวแปรใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน เพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางให้นิสิตได้ปรับปรุงตนเอง และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ปกครองให้เป็นแนวทางในการปลูกฝังส่งเสริมให้นิสิตพัฒนาพฤติกรรมผู้นำ

แบบประชาธิปไตยซึ่งจะช่วยให้สันติประสบผลสำเร็จในด้านการทำงาน และเป็นทรัพยากรอันมีค่าของประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนตัวของนิสิต และด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน
2. เพื่อสร้างตัวพยากรณ์ที่สำคัญ ในการทำนายพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัวของนิสิต และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมสามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบว่า มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต เพื่อเป็นแนวทางให้นิสิตได้พัฒนาพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของตนเองและเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร อาจารย์แนะแนว อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษานำไปพัฒนาบุคลิกภาพในด้านพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตซึ่งจะส่งผลให้นิสิตมีโอกาประสบผลสำเร็จในด้านการงานมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4

คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 288 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4

คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 288 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัวของนิสิต ได้แก่

3.1.1.1 บุคลิกภาพ

3.1.1.2 ลำดับของการเกิด

3.1.1.3 ระดับเชาวน์ปัญญา

3.1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

3.1.2.2 อาชีพของผู้ปกครอง

3.1.2.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

3.1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

3.1.3.1 บรรยากาศการเรียนการสอน

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย หมายถึง สิ่งที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการ เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ตัวแปรด้านส่วนตัวของนิสิต และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว จำแนกเป็น

1.1.1 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะหรือพฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึง 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน ที่แสดงออกหรือตอบสนองสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น บุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพที่ดัดแปลงจากแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ซึ่งแบ่งเป็นสองประเภทได้แก่

ก. บุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะของคนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวหน้า โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

ข. บุคลิกภาพแบบบี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็นทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่หวังผลสัมฤทธิ์ในการทำงานไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ อุดหนุนและรอคอยได้

1.1.2 ลำดับของการเกิด หมายถึง การเกิดของบุคคลในครอบครัว ในที่นี้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ลูกคนแรก ลูกคนกลาง และลูกคนเล็ก

1.1.3 ระดับเชาวน์ปัญญา หมายถึง ความสามารถทางสมองของ นิสิตชั้นปีที่ 1 ถึง 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีจุดหมายคิดหาเหตุผลในการแก้ไขปัญหาและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบมาตรฐานวัดระดับเชาวน์ปัญญาของ เจ. ซี. ราเวน (J.C. Raven) ชื่อ Standard Progressive Matrices

1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึง 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์วิทยาลัยการชลประทาน หมายถึง ความรู้ความสามารถซึ่งเป็นผลจากการเรียนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวัดจากผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ของทุกวิชา นับตั้งแต่เริ่มเรียนในภาคเรียนที่ 1 จนถึงสิ้นสุด

ภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2540 โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม (ระเบียนการวัดผลของ
วิทยาลัยการชลประทาน. 2540)

1.1.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ผลการเรียน
มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00

1.1.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง ผลการ
เรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.01 - 2.74

1.1.4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผลการเรียน
ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป

1.2 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็น

1.2.1 ตัวแปรด้านครอบครัว หมายถึง สภาพทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับ
บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ได้แก่

1.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง หมายถึง
การปฏิบัติที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่กระทำต่อนิสิต และพฤติกรรมของนิสิตปฏิบัติต่อบิดามารดา
หรือผู้ปกครองที่ส่งผลต่อตัวนิสิตด้านความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

1) พฤติกรรมที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติ
ต่อนิสิต ได้แก่ การเอาใจใส่ในตัวนิสิตให้ความไว้วางใจพร้อมทั้งทำให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
ให้มีอิสระในการแสดงออกตลอดจนสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง ให้ความรัก
ความห่วงใยใกล้ชิดต่อนิสิตพร้อมทั้งเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำนิสิต เมื่อนิสิตมีปัญหา แล้วให้
นิสิตคิดตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้ปกครองพยายามส่งเสริม สนับสนุนให้นิสิตรักความก้าวหน้า
และประสบความสำเร็จในชีวิต

2) พฤติกรรมที่นิสิตปฏิบัติต่อบิดามารดา
หรือผู้ปกครอง ได้แก่ การขอคำแนะนำและปรึกษาบิดามารดา มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น
และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ มีความรับผิดชอบการงานของครอบครัว พร้อมทั้งยอมรับกฎเกณฑ์
ยินยอมกระทำตามกฎเกณฑ์ที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองกำหนดด้วยความยินดี การแสดงความรัก
และเคารพบิดามารดา หรือผู้ปกครองเชื่อฟังไม่ทำให้อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเสียใจ

1.2.1.2 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพที่บิดามารดา
หรือผู้ปกครอง ของนิสิตทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ จำแนกตามรายงานสถานภาพของนิสิต

คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน ในปีการศึกษา 2540 โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) อาชีพรับราชการ ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้าง
รัฐบาล ข้าราชการบำนาญ
- 2) อาชีพรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ พนักงานหรือ ลูกจ้าง
รัฐวิสาหกิจ
- 3) อาชีพรับจ้าง ได้แก่ ลูกจ้างในบริษัทเอกชน
ร้านค้าตลอดจนสถานธุรกิจเอกชนอื่น ๆ
- 4) อาชีพค้าขาย ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพอิสระใน
ด้านการขายสินค้า
- 5) อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพ
ในการทำนา ทำไร่ ทำสวน การเลี้ยงสัตว์ และการประมง

1.2.1.3 ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับ
การศึกษาสูงสุดของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ได้จากการสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1 - ป.6/7)
- 2) ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6/ปวช. -
ปวท./ปศ.)
- 3) ระดับอุดมศึกษา (ปวส./ปศ.สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป)

1.2.2 ตัวแปรด้านสถานศึกษา ได้แก่

1.2.2.1 บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการ
เรียนการสอนที่แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ตั้งใจ และเอาใจใส่ในการสอน มีวิธีการถ่ายทอดความรู้
ที่ทำให้การเรียนน่าสนใจสามารถสอนสิ่งที่ยากให้เข้าใจง่าย ใช้สื่อประกอบการสอนได้อย่าง
เหมาะสม สนใจความรู้สึกของผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และซักถามข้อสงสัย
ในเนื้อหาที่เรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน
มีความเป็นกันเองกับนิสิต เข้าสอนตรงเวลาและถ้าไม่มาก็แจ้งล่วงหน้า

1.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน หมายถึง การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการเรียน ความห่วงใยซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

2. พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย หมายถึง การแสดงออกของนิสิตที่แสดงให้เห็นว่านิสิตมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ เคารพในสิทธิของบุคคลอื่น เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการทำงาน รู้จักวางแผนในการทำงานร่วมกัน มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยนี้ สามารถวัดได้จากแบบสอบถามความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด
 - 2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด
 - 2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา
 - 2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา
 - 2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านครอบครัวของนิสิต
 - 3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง
 - 3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง
 - 3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

- 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง
 - 3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง
 - 3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง
- 3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - 3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - 3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
 - 4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 4.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน
 - 4.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน
 - 4.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

ความหมายของพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership) คาสเซิล และสแตนนิค (กัลยา ธรรมบุหงศ์. 2525 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Cassel and Stanick. 1960 : 2 - 10) ได้กล่าวถึงลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยไว้ว่า เป็นลักษณะที่ผู้นำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อวางแผนหรือกระทำการใด ๆ มติของกลุ่มถือว่าสำคัญ มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง และคำนึงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ผู้นำแสดงตนเป็นผู้นำสมาชิกในกลุ่ม สามารถเข้าถึงความต้องการของสมาชิก

ฟลิปโป (Flippo. 1996 : 232) กล่าวถึงความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยไว้ว่าผู้นำจะถืออำนาจของกลุ่มเหนือกว่าตนเอง จะดำเนินการบริหารงานสิ่งใดมักจะกระทำในนามของกลุ่มเพราะต้องการที่จะให้เกิดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงเน้นหนักไปในทางที่จะให้เกิดความเข้าใจอันดีกันเสียก่อนและมีความต้องการให้เกิดผลงานจากการที่ตนได้รับคามนิมยยกย่องเป็นสำคัญ

ลิปพิทท์ และไวท์ (Cartwright and Zander. 1968 : 319 ; citing Lippitt and White. 1943 : 485 - 508) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยคือลักษณะที่ผู้นำจะให้โอกาสแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น นโยบาย และการตัดสินใจใด ๆ เกิดจากการปรึกษาหารือกันภายในกลุ่มโดยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างดีจากผู้นำเมื่อกลุ่มต้องการคำแนะนำทางด้านกลวิธี ผู้นำมักจะเสนอแนะวิธีการหลายวิธีให้กลุ่มมีโอกาเลือกกระทำ สมาชิกในกลุ่มมีอิสระในการเลือกทำงานร่วมกันผู้ที่เขาเลือก มีการแบ่งงานกันทำระหว่างสมาชิกในกลุ่มผู้นำมีความยุติธรรม ในการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานและพยายามทำตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

นอกจากนี้ พอสม วทานัย (2523 : 9 - 10) ได้สรุปความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยไว้ว่า ในการปฏิบัติงานมักให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเสมอ มีการปรึกษาหารือกับสมาชิกในกลุ่ม ขยายความรับผิดชอบไปยังสมาชิก เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ส่วนการวินิจฉัยสั่งการอาจถือเอาเสียงข้างมากตัดสินใจหรือวินิจฉัยเองหลังจากฟังข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้อื่นแล้ว โดยสรุปจะเป็นผู้ตัดสินใจ โดยยึดหลักการและเหตุผลเป็นหลัก

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 289 - 290) ได้กล่าวถึงลักษณะการบริหารงานแบบประชาธิปไตย ไว้ดังนี้คือ

1. ส่งเสริมให้มีการปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนเสมอ
2. เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเต็มที่
3. ผู้บังคับบัญชาทำตัวเป็นทั้งผู้นำและให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน
4. เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสใช้ความคิด และวินิจฉัยเลือกวิธีการทำงานได้ด้วยตนเอง
5. สร้างความนิยมให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่า มีเพื่อนร่วมงานคอยให้คำแนะนำ มิใช่มีนายเหนือหัว
6. ในการปฏิบัติงาน มีความไว้วางใจมีสัมพันธภาพอันดีต่อกัน มีการร่วมมือและประสานงานกันอย่างจริงจังและเต็มใจ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะของผู้นำที่ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อวางแผนหรือ

กระทำการใด ๆ มติของกลุ่มถือว่าสำคัญ คำนึงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รู้จักการ ประนีประนอม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบพร้อมทั้งมีความยุติธรรม และทำตนเป็นสมาชิก คนหนึ่งของกลุ่ม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

งานวิจัยในประเทศ

เลวิน (Lewin) ลิปปิท (Lippitt) และไวท์ (White) (Cartwright and Zander. 1968 : 318 - 335) ได้ทดลองให้หัวหน้าหรือ ผู้นำกลุ่มใช้วิธีการปกครอง ลูกน้องแบบต่าง ๆ กัน เพื่อที่จะศึกษากระบวนการและประสิทธิภาพในการทำงาน ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในกลุ่มผู้นำ โดยศึกษาเด็กอายุประมาณ 10 ขวบ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม แล้วให้แต่ละ กลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ใหญ่ที่ได้รับการฝึกให้ปกครองเด็กเหล่านั้น โดยใช้ วิธีการ 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบอัตตาธิปไตย และแบบเสรีนิยม ผู้นำจะผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันในกลุ่มทั้งสิ้น ทำให้เด็กในแต่ละกลุ่มได้ผู้นำที่มีการปกครองแตกต่างกัน ผลการทดลอง ครั้งนี้พบว่า เด็กเกือบทั้งหมด 19 ใน 20 คน รายงานว่าชอบผู้นำแบบประชาธิปไตยมากกว่า ผู้นำแบบเสรีนิยมและแบบอัตตาธิปไตย ตามลำดับ ส่วนปริมาณงานของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน อย่างเด่นชัดนัก แต่ผลงานของกลุ่มที่มีผู้นำแบบประชาธิปไตยได้รับการตัดสินว่ามีคุณภาพสูงกว่า กลุ่มอื่น ๆ สมาชิกมีขวัญดีมาก แม้ว่าผู้นำไม่อยู่สมาชิกก็ทำงานอย่างสม่ำเสมอ การทะเลาะวิวาท กันมีน้อยส่วนแบบอัตตาธิปไตย ขวัญของสมาชิกในกลุ่มไม่ดี สมาชิกมีความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีต่อผู้นำ มีการทะเลาะและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อกันมาก สมาชิกคนใดที่อ่อนแอที่สุด จะกลายเป็นแพะ รับบาปจนทนอยู่ไม่ไหวและต้องออกจากกลุ่มไปในที่สุด

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยนี้ เท่าที่มีผู้สนใจทำการศึกษา ไว้ก็มี ณรงค์ รณชัยกุล (2518 : 32 - 33) ซึ่งศึกษาลักษณะผู้นำต่าง ๆ ของครูใหญ่ที่ส่งผล ต่อขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จากกลุ่มตัวอย่างครูใหญ่ 117 คน และครู 468 คน รวมทั้งสิ้น 585 คน ในปีการศึกษา 2516 โดยสร้างแบบสอบถาม วัดลักษณะผู้นำของครูใหญ่ 3 แบบ คือแบบประชาธิปไตย แบบอัตตาธิปไตย และแบบเสรีนิยม จากนั้นก็ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจ สอบถามครูได้บังคับบัญชาของครูใหญ่เหล่านั้น

แต่ไม่พบว่าลักษณะผู้นำของครูใหญ่ทั้ง 3 แบบ ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับขวัญและกำลังใจของครูน้อยของตนแต่อย่างใด ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ โกศล มีคุณ (2528 : 30 - 35) ซึ่งศึกษาอิทธิพลจากผู้นำแบบประชาธิปไตย และแบบอัตตาธิปไตยที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของลูกน้อง โดยใช้นิสิตอาสาสมัครในวิทยาลัยครูจังหวัดราชบุรีจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ให้แต่ละกลุ่มที่มีผู้นำแบบต่าง ๆ ดังกล่าวทำกิจกรรมหาคำหรือข้อความแทนตัวเลขหรือตัวอักษรที่อยู่ในบทร้อยกรอง เพื่อให้บทประพันธ์นั้นอ่านได้ความสมบูรณ์ขึ้น ผู้นำของทุกกลุ่มในการทดลองนี้ ผู้วิจัยเลือกโดยจับฉลากจากสมาชิกในแต่ละกลุ่มแล้วให้ผู้ที่ทดลองได้แสดงบทบาทของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยและผู้นำแบบประชาธิปไตยผลการทดลองของ โกศล มีคุณ ที่สำคัญคือ สมาชิกในกลุ่มที่มีผู้นำแบบประชาธิปไตยมีขวัญ และกำลังใจสูงกว่าสมาชิกในกลุ่มที่มีผู้นำแบบอัตตาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่กลุ่มที่ผู้นำแตกต่างกันนี้มีประสิทธิภาพในการใช้อักษรไม่แตกต่างกัน

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประชาธิปไตย ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม กล่าวคือ ผู้นำที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยจะทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจในกลุ่ม มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และผู้ตามที่มีผู้นำแบบประชาธิปไตยจะรู้บทบาทหน้าที่ของตน ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นิสิต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ ความหมาย คำว่า บุคลิกภาพ มีความหมายกว้าง นักจิตวิทยา และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน เช่น อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 111) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคล เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่สภาพแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกัน หรือแม้แต่สภาพแวดล้อม และพันธุกรรมเดียวกันก็อาจทำให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้นอกจากนี้ ฮิลการ์ด และแอทกินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Hilgard and Atkinson. 1967 : 462) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง

ลักษณะรวมของบุคคล และวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา ส่วน ออลพอร์ท (Allport. 1967 : 28) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Ruch. 1953 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัวหรืออวัยวะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

เชดส์กดี โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างกันระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง (2529 : 29 - 30) กล่าวว่า ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของผู้นั้น หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความก้าวร้าว ลักษณะความเป็นผู้มีอำนาจ มีอารมณ์รุนแรง ไม่อ่อนน้อม รักอิสระเสรีภาพ เป็นตัวของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองและจากการศึกษายังพบว่า ผู้นั้นมีแนวโน้มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความสามารถ สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กลุ่มได้เป็นผู้มีความคิด ความสามารถสร้างสรรค์และมีความต้องการที่จะเข้าไปรับผิดชอบ และมีเป้าหมายในการทำงานสูงมาก ผู้นั้นจะมีความคาดหวัง มีพลังและความต่อเนื่องในจุดมุ่งหมายสูงมาก ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวเชื่อว่าบุคคลจะเป็นผู้นำได้ เพราะการเกิดมาพร้อมกับลักษณะ (Traits) บางอย่างที่ยส่งเสริมและสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำ (Born Leader) ได้ และพรอยด์ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. 2514 ; อ้างอิงมาจาก Freud. n.d.) มีความเชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลพัฒนามาจากการอบรมเลี้ยงดูในระยะ 5 ปีแรกของชีวิต และจะมีการเปลี่ยนแปลงมากในระยะวัยรุ่น

การศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีนั้น ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่งร้อนชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย มีความรู้สึกใช้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความพยายามในการทำงานอย่างไถ่อย่าง

หนึ่งให้ประสบความสำเร็จชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่ติดกับการทำงานล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกริษยาและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบบี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนและไม่ก้าวร้าว มีลักษณะอื่น ๆ ชอบการพักผ่อนและดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานและไม่ค่อยชอบทำงานในเวลาอันรีบด่วน

การวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ในปัจจุบันมี 3 แบบวัดคือ

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview SI) ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้โกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตราวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอของแฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scales : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเอง เช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วและการรับรู้ว่ามีความกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS) เป็นแบบสอบถามแบบรายงานตนเอง ซึ่ง อัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล (2533 : 21) และ ชมพู พงษ์ศิริ (2535 : 8 - 9) ได้ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ เป็นแบบวัดที่คล้ายกับแบบวัดแบบแรกแต่ได้ดัดแปลง ให้เป็นแบบสอบถามแบบปรนัยได้วิเคราะห์คุณภาพแล้วปรากฏว่า คนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามนี้สูงจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนแบบวัดนี้ต่ำ จะเป็นบุคลิกภาพแบบบี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ในการทำงาน ความกดดันในการทำงานและสถานการณ์การแข่งขัน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เพราะบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการเป็นผู้นำคือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีจะมีโอกาสได้เป็นผู้นำสูงกว่า ซึ่งบุคลิกภาพจะช่วยส่งเสริมให้มีความเป็นผู้นำมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบุคลิกภาพมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อวิธีการตอบโต้เหตุการณ์ และสถานการณ์จึงทำให้แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันออกไป (นันทวรรณ นาวี. 2536 : 28)

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เคลลี และฮุสตัน (อัจฉรา วงศ์วัฒนมังคล. 2533 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Houston. 1985) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงที่ทำงานนอกบ้าน พบว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบบี และจากการศึกษาโดยใช้ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะการทำงาน พบว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีชั่วโมงการทำงานมากกว่ามีปริมาณงานที่ทำมากกว่า มีแนวโน้มว่าจะมีชั่วโมงการทำงานต่ออาทิตย์มากกว่า และรายงานว่ามีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความตึงเครียดในการทำงาน และต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบบี

สตรูบ และโบลันด์ (Strube and Boland. 1963) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียร ในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรพยายามในงานที่มีความยากปานกลางแต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบีนั้น ความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และความยากของงานและความเพียรพยายามจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก

งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนมังคล (2533 : 126 - 127) ได้ศึกษาดัชนีทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมศึกษาต่อ จำนวน

120 คน โดยศึกษาตัวแปรคือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้นศึกษาบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอมากกว่าผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด จะเห็นได้ชัดเจนว่ากลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้ว และคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่า คนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษามากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบี ซึ่งจากผลการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น จะเห็นได้ว่าตัวแปรด้านบุคลิกภาพน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2533 : 7 - 10) กล่าวว่า วิชาข้อเท็จจริงประการหนึ่งซึ่งอาจจะไม่ได้รับการพิจารณาให้ลึกซึ้งหรืออย่างจริงจัง คือ เรื่องอันดับของการเรียงพี่เรียงน้องของผู้นำ กล่าวคือ ลูกคนโตที่มักจะได้เป็นผู้นำ คนโต คนกลาง หรือคนเล็กหรือลูกที่เป็นคนเดียวของพ่อแม่หรือที่เรียกว่า ลูกโตน ซึ่งการศึกษาในข้อนี้ทำได้ยาก นั่นก็คือเราก็จะไปตรวจผู้นำที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์ แล้วดูว่าผู้นำที่ผ่านมาส่วนใหญ่นั้นเป็นลูกคนที่เท่าไรในลำดับการเรียงพี่น้อง ครอบครัวของเขา ถ้ามองในแง่ของขบวนการที่สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว ถ่ายทอดลักษณะนิสัยให้แก่เด็กแล้ว เราคงจะพอมองเห็นได้ว่าลูกแต่ละคนของครอบครัวเดียวกัน อาจได้รับการยอมรับจากพ่อแม่ไม่เท่ากัน เพราะลูกคนแรกนั้นเป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับพ่อแม่ ความเจริญเติบโตของลูกคนโตจะได้รับการเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เมื่อเติบโตขึ้นมีน้อง พ่อแม่ก็จะยังเห็นว่าลูกคนโตนั้นสำคัญกว่า เพราะเขาจะเดินได้ พูดได้ เรียนหนังสือก่อนหรือให้พ่อแม่ใช้สอยได้ก่อน คนอื่นถ้ามองในแง่ประวัติของครอบครัว ก็พอจะเห็นได้ว่าลูกคนโตนั้น จะรู้เห็นความเป็นมาของพ่อแม่มาก่อนลูกคนอื่น ๆ เพราะฉะนั้น ลูกคนโตจึงมีอะไรที่แตกต่างกัน ออกไปจากน้อง ๆ และเมื่อโตมากขึ้น เขาบรรลุนิติภาวะพ่อแม่ก็มักจะมองว่าลูกคนโตนั้นควรจะเป็นที่พึ่งของน้อง ๆ แทนพ่อแทนแม่ หรือมีเรื่องเดือดร้อนก็ต้องมาช่วยพ่อแม่

แก้ไข คือกำหนดบทบาทและหน้าที่ของลูกคนโตให้แตกต่างไปจากคนอื่น แน่แน่นอนเมื่อลูกคนรองโตขึ้น ก็อาจจะฉลาดว่า รับพิศชอบมากกว่าคนแรก แต่เป็นที่ยอมรับว่าโดยทั่วไปแล้ว พ่อแม่จะตั้งความหวังไว้สำหรับลูกคนโตก่อน ถ้ามองในแง่ของความสัมพันธ์กับพี่น้อง ก็จะได้เห็นว่าพี่ชายคนโตก็จะมีกำลังร่างกายโตใหญ่แข็งแรงและเห็นโลกมามากกว่าน้อง ๆ เพราะเขาแข็งแรงกว่าอายุมากกว่า น้องอาจจะแสดงความก้าวร้าวและรังแกพี่ได้ แต่โอกาสที่น้องน้อยกว่าลักษณะที่พี่รังแกหรือก้าวร้าวกับน้อง จากการศึกษาเหตุการณ์บ้านเมืองของสหรัฐอเมริกาพบว่า ในยามบ้านเมืองอยู่ในภาวะตึงเครียดกับต่างชาติ เช่น การขยายอำนาจ หรือจำเป็นต้องเข้าสู่สงคราม ผู้นำส่วนใหญ่จะเป็นลูกคนโต หรือลูกโทน แต่ในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติจะปรากฏว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง มักจะไม่ใช้ผู้ที่เป็นลูกโทน หรือลูกคนโต คือในยามปกติคนที่เป็นลูกคนรอง ๆ มักจะมีโอกาสได้รับความสำเร็จในการเข้ารับเลือกมากกว่าซึ่งก็จะเป็นได้ว่าเมื่อเกิดวิกฤติการณ์กับต่างชาติขึ้น ประชาชนอยากได้ผู้ที่มีความเข้มแข็งเด็ดขาด ซึ่งเป็นลูกคนเดียว หรือลูกคนโตจะมีโอกาสเป็นคนที่มีความเข้มแข็ง เด็ดขาด ได้มากกว่า

สจ๊วต (Stewart. 1977 : 218) วิเคราะห์ว่า ลูกคนแรกนั้นมีความเคยชินกับการสอดแทรกในกิจกรรมของคนอื่น และการแสดงความก้าวร้าว จึงเหมาะกับยุควิกฤติการณ์กับต่างชาติ ลูกคนกลางนั้นเคยชินกับการประนีประนอม และการที่อยู่ระหว่างทั้งคนมีอำนาจมากกว่าเขาและ คนที่มีอำนาจน้อยกว่าเขา ส่วนลูกคนสุดท้ายนั้น เป็นเบี้ยล่างคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ต้องข่มความไม่พอใจตลอดเวลาในวัยเด็กจึงมักจะเป็นผู้ที่เกลียดชัง คนที่มีอำนาจมากที่สุด ส่วนลูกคนเดียวนั้นเป็นผู้ที่เคยชินกับการอยู่กับพ่อแม่ซึ่งมีอำนาจเหนือเขาอย่างมากไม่มีพี่น้องซึ่งพอจะถือเป็นระดับไล่เลี่ยกัน ในด้านอำนาจในครอบครัวเขาจะเป็นคนที่ได้สิ่งต่าง ๆ ในครอบครัวโดยไม่ต้องแบ่งคนอื่น เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดความขัดแย้งในสังคมขึ้น คนที่เป็นลูกโทนจึงจะหาตัวเป็นกลางได้ดี

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1976 : 192 - 3) ได้กล่าวว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรกมักถูกฝึกให้มีความรับผิดชอบมากกว่าลูกคนถัดมาในครอบครัว ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยให้เด็กที่เป็นลูกคนแรกเรียนรู้ถึงเรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้นำทุกคน เด็กที่ไม่ใช่ผู้นำส่วนมากจะเป็นลูกคนสุดท้ายของครอบครัว ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่รับผิดชอบน้อยที่สุด

คากกล่าวของเฮอร์ลอค ตรงกับข้อคิดของ แอดเลอร์ (ประมวล คิดค้นสัน. 2511 : 39 - 41) ที่ว่าลูกคนโตมักจะเป็นคนที่เอาจริงเอาจังกับชีวิต รู้จักรับผิดชอบเป็นผู้นำ หรือเป็น

ผู้ไว้อ่านอาจอย่างยิ่งเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เพื่อเป็นการสนับสนุนคำกล่าวของ เฮอร์ลอค และของ แอดเลอร์ จะนำผลการวิจัยของ แคทเทล (Johnson. 1977 : 206 - 207 ; citing Cattell. n.d.) ซึ่งได้ศึกษาจำนวนของนักวิทยาศาสตร์ที่มาจากขนาดของครอบครัวต่าง ๆ ปรากฏว่า ได้จำนวนของนักวิทยาศาสตร์คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ดังนี้

ครอบครัวที่มีลูก 2 คน	เป็นลูกคนโต 57.4%	ลูกคนสุดท้อง 42.6%
ครอบครัวที่มีลูก 3 คน	เป็นลูกคนโต 44.0%	ลูกคนกลาง 31.2%
	ลูกคนสุดท้อง 24.8%	
ครอบครัวที่มีลูก 4 คน	เป็นลูกคนโต 36.1%	ลูกคนที่สอง 22.4%
	ลูกคนที่สาม 21.8%	ลูกคนสุดท้อง 19.7%

จากการพิจารณาผลการศึกษาของแคทเทล จะพบว่าถึงแม้เปอร์เซ็นต์ของนักวิทยาศาสตร์ที่มาจากลูกคนโตจะลดลงเมื่อขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้น แต่ลูกคนโตก็ยังมีเปอร์เซ็นต์ที่จะเป็นนักวิทยาศาสตร์สูงกว่าลูกคนอื่น ๆ ในครอบครัวเดียวกัน โดยเหตุที่นักวิทยาศาสตร์เป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นสูง มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นลักษณะส่วนใหญ่ของผู้นำจึงน่าจะกล่าวได้ว่าลูกคนโต มีลักษณะของความเป็นผู้นำมากกว่าลูกคนรอง ๆ ถึงแม้ว่าผลการวิจัยและข้อคิดเห็นต่าง ๆ จะกระทำกับคนในวัฒนธรรมตะวันตก แต่ในสังคมไทยก็น่าจะเป็นเช่นนั้นด้วย เพราะพ่อแม่ไทยมักจะมุ่งหวังให้ลูกคนโต ทำหน้าที่แทนพ่อแม่ในด้านการปกครองน้อง ๆ และช่วยเหลือพ่อแม่ในด้านกิจการงานต่าง ๆ

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลำดับที่ของการเกิด เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตและน่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับของการเกิด

งานวิจัยในประเทศ

ฮิลตัน (Wiggins. 1971 : 1934 ; citing Hilton. n.d.)

ได้ทำการทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่าลำดับการเกิดและพฤติกรรมพึงผู้อื่นมีความสัมพันธ์กัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 4 ขวบ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มแรกเป็นเด็กที่เป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ กลุ่มที่สองเป็นเด็กที่เป็นลูกคนแรก และกลุ่มที่สามเป็นเด็กที่เป็นลูกคนรอง กลุ่มที่สองและกลุ่มที่สามมาจากครอบครัวที่มีลูก 2 คน และเพศเดียวกัน วิธีการทดลองก็โดยการ

ให้เด็กแต่ละคนแก้ปัญหาอย่างหนึ่งโดยมีแม่อยู่ในที่ด้วย แม่ครึ่งหนึ่งได้รับการบอกเล่าว่า ลูกของตนทำได้ต่ำกว่าระดับเฉลี่ย ส่วนแม่อีกครึ่งหนึ่งได้รับคำบอกเล่าว่าลูกของตนทำได้สูงกว่าระดับเฉลี่ยในระหว่างพักครึ่ง 5 นาที ผู้ทดลองจะปล่อยให้แม่อยู่ตามลำพังกับลูกในระหว่างนั้นผู้สังเกตจะเฝ้าดูพฤติกรรมของแม่และ เด็กและจดผลที่ได้ไว้โดยที่แม่ไม่รู้ตัว ผลการทดลองปรากฏว่าเด็กที่เป็นลูกคนเดียวหรือเด็กที่เป็นลูกคนแรกจะแสดงพฤติกรรม การฟังผู้อื่นมากกว่ากลุ่มที่เป็นลูกคนรอง พฤติกรรมที่เด็กลูกคนแรกและลูกคนเดียวแสดงก็คือ

1. วิ่งไปหาแม่ระหว่างพักครึ่ง แม่จะได้รับคำสั่งไว้ว่าให้นั่งอยู่กับที่
2. พฤติกรรมในข้อ 1 ยังคงมีอยู่แม่จะถูกเรียกให้กลับ
3. ขอความช่วยเหลือหรือขอคำรับรองเกี่ยวกับงานที่ทำ

ยิ่งไปกว่านั้นในด้านพฤติกรรมของแม่ ปรากฏว่ามีแม่ 18 คนที่ไม่สนใจกับคำสั่ง ยังคงให้ความช่วยเหลือลูกของตนต่อไป ในจำนวน 18 คนนี้ มีถึง 15 คน ที่เป็นแม่ของลูกคนแรกจากการทดลองของฮิลตัน ยังพยายามที่จะหาโอกาสสังเกต ปฏิกริยาของแม่ที่มีต่อลูกภายใต้สถานการณ์ที่ได้รับคำบอกเล่าว่าลูกของตนทำงานได้เหนือเกณฑ์เฉลี่ยหรือต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยปรากฏว่าในจำนวน 10 คนที่คอยให้คำแนะนำลูก มีถึง 9 คน ที่เป็นแม่ของลูกคนแรก จากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าเด็กที่เป็นลูกคนแรกมักจะได้รับการปฏิบัติจากแม่อย่างไม่สม่ำเสมอ แต่ลูกคนรองจะได้รับระดับของความรักอย่างคงที่ พิจารณาจากผลการทดลองของฮิลตัน สรุปได้ว่าเด็กที่เป็นลูกคนแรกหรือเป็นลูกคนเดียวมีพฤติกรรมการฟังผู้อื่นมากกว่าลูกคนรอง ผลดังกล่าวนี้ขัดแย้งกับความเห็นของแอดเลอร์ (ประมวล ดิคคินสัน. 2511 : 39 - 41) ซึ่งได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับลำดับการเกิดซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลไว้ว่า ลูกคนโตมักจะเป็นคนเอาจริงเอาจังกับชีวิต รู้จักรับผิดชอบเป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ไว้อานาจอย่างยิ่งเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ลูกคนรองมีนิสัยรักสนุก แต่จะมีนิสัยชอบแข่งขันมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ส่วนลูกคนสุดท้ายที่จะรักนับถือตนเอง ความรู้สึกอิจฉาริษยาไม่มีถึงแม้ข้อสรุปของฮิลตันและแอดเลอร์จะขัดกัน แต่ก็มีผลการวิจัยบางเรื่อง ที่มีความมุ่งหมายจะสนับสนุนคำกล่าวของแอดเลอร์ที่ว่า ลูกคนโตมักเป็นบุคคลที่มีฐานะ และฟังตนเองได้มากกว่าลูกคนรอง อันเป็นผลการวิจัยของแองเกอร์ (Angers. 1963 : 116 - 124) ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงลำดับการเกิดกับการขอเข้าไปรับการแนะแนว หรือการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 150 คน มีอายุตั้งแต่ 17 - 19 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 18 ปี ในการศึกษาครั้งนี้ให้ความหมายของการแนะแนวว่า คือการให้ข้อมูล

(Information) ส่วนการให้คำปรึกษานั้นหมายถึง การช่วยเหลือในสัดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผลการศึกษาปรากฏว่าได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย กล่าวคือนิสิตที่เป็นลูกคนโต จำนวน 50 คน จะไปขอรับการแนะแนว 38 คน ไปขอรับคำปรึกษา 12 คน ในการศึกษา ลักษณะอื่น ๆ ด้วยปรากฏว่านิสิตที่เป็นลูกคนโตชอบกีฬา สนใจวิชาวิทยาศาสตร์ คาดหมายว่า จะทำงานในตำแหน่งผู้มีอำนาจ ส่วนใหญ่ได้คะแนนจากการทดสอบ Strong Vocational Interest Test ดีเยี่ยมปรารถนาที่จะเรียนให้สูงยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่เคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ ส่วนนิสิตที่เป็นลูกคนสุดท้องจะตรงกันข้ามกับลูกคนแรก กล่าวคือใน จำนวน 50 คน มีผู้ไปรับคำปรึกษา 38 คนและไปขอรับการแนะแนว 12 คน ลูกคนสุดท้อง ชอบวรรณคดี และละคร คาดหมายว่า จะมีอาชีพที่อยู่ในตำแหน่งรอง ๆ ได้รับคะแนนการทดสอบ Strong Vocational Interest Test ดีเยี่ยม ไม่กี่คน ไม่สนใจในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ส่วนใหญ่ยังไม่เคยทำงานเลย ส่วนนิสิตที่เป็นลูกคนกลางจะมีลักษณะกึ่งกลางระหว่างลูกคนโต และลูกคนรองคือในจำนวน 50 คนมีผู้มาขอรับการแนะแนว 27 คน ขอรับคำปรึกษา 23 คน ชอบกิจกรรมเหมือนลูกคนโตตรงที่ต้องการมีอาชีพเป็นหัวหน้าคน ได้รับคะแนนจากการทดสอบ Strong Vocational Interest Test ดีเยี่ยมน้อยกว่าลูกคนโตแต่มากกว่าลูกคนสุดท้อง สนใจในการศึกษาชั้นสูง มีหลายคนที่เคยทำงานแต่เป็นงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่เป็นเป้าหมาย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับลำดับการเกิดยังมีส่วนที่ขัดแย้งกันอยู่ ฮิลตันพบว่า เด็กที่เป็นลูกคนโตฟังผู้อื่นมากกว่าลูกคนรอง ส่วนแอดเลอร์และแองเกอร์พบว่าเด็กที่เป็นลูกคน โตจะฟังตนเองได้มากกว่า มีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่า การที่ผลขัดกันนี้อาจจะเป็นเพราะ อายุของกลุ่มตัวอย่างมีฮิลตัน ศึกษายังเป็นเด็กที่เล็กมาก ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่แองเกอร์ศึกษาเป็น เด็กวัยรุ่นตอนปลาย จึงทำให้ผลที่ได้แตกต่างกันออกไป ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับลำดับการเกิดใน เมืองไทยยังมีไม่กว้างขวางนัก จึงไม่สามารถหาข้อยุติได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนคาดว่าใน สังคมไทย เด็กที่เป็นลูกคนแรกน่าจะฟังตนเองได้มากกว่าลูกคนรอง ๆ และลูกคนสุดท้อง เพราะพ่อแม่ไทยมักจะคาดหวังให้พี่คนโตเป็นที่พึ่งของน้อง ๆ และรับผิดชอบภาระงานแทนเมื่อแม่ ไม่อยู่บ้าน

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าบุตรที่มีลำดับการเกิดต่างกัน มักจะได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่แตกต่างกันไป อันมีผลทำให้บุคลิกภาพทางด้านแตกต่างกัน เช่น บุคลิกภาพด้านการปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริง ด้านการทำตามผู้อื่น ด้านการเป็นผู้นำซึ่ง

ผู้วิจัยคาดว่าลำดับการเกิดน่าจะ เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตได้

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา

ความหมายของเชาวน์ปัญญา นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้คำนิยามหรือความหมายของคำว่า เชาวน์ปัญญาไว้หลายคน คือ

กู๊ด (Good. 1973 : 225) ได้ให้ความหมายของเชาวน์ปัญญาไว้

3 แบบคือ

1. เชาวน์ปัญญา หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว

2. เชาวน์ปัญญา หมายถึง สมรรถภาพทางสมอง ที่สามารถรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้

3. เชาวน์ปัญญา หมายถึง ระดับความสามารถทางสมอง ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา

เวคสเลอร์ (Wechsler. 1958 : 7) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญาเป็นความสามารถของบุคคลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีจุดหมาย คิดหาเหตุผลและสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

มอสโควิช (Moskowitz. 1969 : 246 – 248) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญา หมายถึง คุณภาพหรือประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกภายในช่วงเวลาที่กำหนดแน่นอน รวมทั้งความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้สำเร็จและรวดเร็ว ซึ่งระดับเชาวน์ปัญญาของบุคคลสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือวัดเชาวน์ปัญญา

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2536 : 75) ได้สรุปความหมายของเชาวน์ปัญญาไว้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้คำจำกัดความของเชาวน์ปัญญาว่า เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คนที่มีเชาวน์ปัญญาสูงจะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าคนที่มีเชาวน์ปัญญาต่ำ

กลุ่มที่ 2 เน้นความหมายของเชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา บุคคลที่มีเชาวน์ปัญญาสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาดีกว่าบุคคลที่มีเชาวน์ปัญญาต่ำ

กลุ่มที่ 3 เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถในการคิดแบบนามธรรม

กลุ่มที่ 4 เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถในการเรียนรู้ คนที่มีเชาวน์ปัญญาสูงจะสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าคนที่เชาวน์ปัญญาต่ำ

จากความหมายต่าง ๆ สรุปได้ว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถของบุคคลใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล แก้ไขปัญหา รวมทั้งมีความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้สำเร็จและรวดเร็ว ซึ่งระดับเชาวน์ปัญญาของบุคคลสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา

การวัดระดับเชาวน์ปัญญา

วิธีการทดสอบเชาวน์ปัญญามี 2 วิธี คือ

1. การทดสอบเป็นรายบุคคล (Individual Test) หมายถึง การทดสอบที่ละคนที่ดำเนินการทดสอบจะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษทั้งการทดสอบ การให้คะแนน ตัวอย่างแบบทดสอบนี้ได้แก่ แบบทดสอบสแตนฟอร์ด - บิเน็ต (Stanford - Binet) และแบบทดสอบเชาวน์ปัญญาของ เวคเลอร์ (Wechsler Intelligence Scales) ซึ่งมีแบบทดสอบสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ เป็นต้น

2. การทดสอบเป็นกลุ่ม (Group Test) การทดสอบแบบนี้ ใช้แบบทดสอบที่คิดขึ้นพิเศษสำหรับใช้ทดสอบเชาวน์ปัญญาเป็นกลุ่ม เพื่อที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ผลของคะแนนสอบเชาวน์ปัญญาแบบนี้จะไม่แน่นอนเท่ากับการทดสอบเป็นรายบุคคล ตัวอย่างแบบทดสอบกลุ่มนี้ที่ใช้กันแพร่หลายคือ Kuhlman - Anderson Intelligence Test, Large - Thorndike Intelligence Test และ California Test of Mental Maturity เป็นต้น

แบบทดสอบโปรเกรสซีฟ แมทริซีส (Progressive Matrices) นี้ได้พัฒนาขึ้นในประเทศอังกฤษ โดย เจ.ซี.ราเวน (J.C. Raven) มีลักษณะเป็นแบบไม่ใช้ภาษา ตัวแบบทดสอบเป็นรูปต่าง ๆ ที่จัดเป็นระบบภาพเป็นรูปทรงเรขาคณิต

แบบทดสอบมี 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 The Coloured Progressive Matrices (CPM)

ชุดที่ 2 The Standard Progressive Matrices (SPM)

ชุดที่ 3 The Advanced Progressive Matrices (APM)

ลักษณะของแบบทดสอบ ประกอบด้วย รูปภาพที่จัดเป็นชุดย่อย ๆ

จำนวน 3 - 5 ชุด และข้อปัญหาแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดไปตอบอาจเป็น 6 - 8 ตัวเลือก โดยมีภาพที่กำหนดให้ 1 ภาพ ซึ่งภาพที่มีส่วนที่ขาดหายไป ให้ผู้รับการทดสอบ เลือกเอาภาพที่เป็นตัวเลือก 1 ภาพ ซึ่งคิดว่าเป็นส่วนที่ขาดหายไปของภาพที่กำหนด แล้วนำภาพนั้น ให้สมบูรณ์ แบบทดสอบนี้ดำเนินการทดสอบเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ (Anastasi. 1968 : 241 - 247)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบชุดที่ 2 คือ The Standard Progressive Matrices (SPM) การทดสอบความสามารถทางเชาว์ปัญญาโดยใช้แบบทดสอบ The Progressive Matrices คือการทดสอบแบบหนึ่งไม่สลับซับซ้อน ไม่มีอิทธิพลทางภาษาและวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องแบบทดสอบนี้จะบอกถึงความสามารถในการสังเกต (Ability in Observation) การรับรู้ทางการเห็น (Visual Perception) การคิดอย่างกระจ่าง (Clear Perception) และเหตุผลความขัดแย้ง (Critical Reasoning) จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบเสมอภาคทางวัฒนธรรม The Standard Progressive Matrices มีความเหมาะสม ในการใช้ทดสอบความสามารถทางเชาว์ปัญญา ทั้งนี้เพื่อวัดระดับเชาว์ปัญญาของนักศึกษา ที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ดังที่กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา (U.S. Office of Education) ว่าเด็กที่มีระดับเชาว์ปัญญาสูง จะมีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ดังนี้สูง คือ ความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์สูง (Creative and Productive Thinking) ความสามารถทางการเป็นผู้นำสูง (Leadership Ability) ซึ่งแบบทดสอบนี้ ใช้เวลาน้อย ทดสอบไม่ยาก และที่สำคัญเชื่อถือได้ (ณรงค์ศักดิ์ ตะละภักดิ์ และสมทรง สุวรรณเลิศ. 2519 : 123)

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาว์ปัญญา

งานวิจัยในประเทศ

ศึกษา พาหะมาก (2532 : 69 - 70) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางสติปัญญาและการปรับตัวของนักเรียน ในจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 800 คน พบว่า พัฒนาการทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับพัฒนาการทางการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสาร และงานวิจัยดังกล่าว จะพบว่าผู้ที่มีระดับเชาว์ปัญญาสูงจะมีความสามารถในด้านต่าง ๆ สูงด้วย เช่น ความคิดสร้างสรรค์สูง ความเป็นผู้นำสูง และมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางการปรับตัวด้วยดังนั้น ระดับเชาว์ปัญญาน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด และคนอื่น ๆ (Good and others. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ไพศาล หวังพานิช (2514 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือเกิดจากการสอน และที่ขนิษฐา แก้วสวัสดิ์วงศ์ (2524 : 1 - 6) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหมายถึงความสามารถของนักเรียนในการตอบแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 131) กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วยตัวเองได้เมื่อเผชิญ

กับภาวะความตึงเครียดในที่สุดสามารถปรับตัวได้ และมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวลท้อถอยและมั่งรายต่อผู้อื่น ซึ่งถ้ามีความวิตกกังวลมาก ๆ จะทำให้คนนั้นมีสุขภาพจิตไม่ดี และพบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลในสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและคนอื่นในโรงเรียน

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่สนใจองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยอมรับว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากันไม่ได้หมายความว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน เพราะการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จทางการเรียนได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual Factor) และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non Intellectual Factor) ดังที่ ฮาร์วิกเฮอส์ท (Harvighurst, 1963 : 506) ได้กล่าวถึง ข้อสรุปของ เทอร์แมน (Terman) ว่า ความแตกต่างของความสำเร็จของแต่ละบุคคลที่มีระดับสติปัญญาเท่ากัน ส่วนใหญ่เนื่องมาจากองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ส่วนในด้านองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญานั้น นักการศึกษา นักจิตวิทยาและนักแนะแนวพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยดูว่ามีอะไรบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่ปรากฏขณะนี้ ผลการวิจัยส่วนมากพบว่าองค์ประกอบที่นอกเหนือไปจากสติปัญญามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริง และมีเพียงส่วนน้อยที่การวิจัยพบว่าไม่มีผลต่อการเรียน

จากที่กล่าวมาพอสรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อวิชานั้น ๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่าปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่น ๆ ประกอบ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง ช่วยตนเองได้เมื่อเผชิญกับปัญหา สามารถปรับตัวได้ และมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวล ท้อถอยและมีสุขภาพจิตไม่ดี พร้อมทั้งปรับตัวทางด้านอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ได้ไม่ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิตได้

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮอลแลนด์ (Holland. 1959 : 135 - 142) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสติปัญญา กับตัวแปรเกณฑ์คือเกรดเฉลี่ยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเขาได้สรุปว่า ความสำเร็จทางการเรียนย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา สำหรับแคมป์เบลล์ (Campbell. 1965 : 62 - 63) ได้ใช้แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนและแบบทดสอบเรียงความ โดยศึกษากับนักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรม ใช้เกรดเฉลี่ยจากวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรสองปีเป็นเกณฑ์ พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างแบบทดสอบแต่ละชุดมีค่าระหว่าง .45 - .55

กิลล์ (Gill. 1962 : 144 - 149) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการปรับตัวทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า เด็กที่เรียนดีจะมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมได้ดีกว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำ และ เด็กพวกนี้จะแก้ปัญหาเกี่ยวกับความกังวลใจต่าง ๆ ได้ดีอีกด้วย ผลการวิจัยของ กิลล์ แสดงว่า องค์ประกอบทางด้านการปรับตัวทางสังคมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยของ กิลล์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โดนิแวน (Donivan. 1965 : 20 - 23) ซึ่งได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างการปรับตัวของบุคคล กับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยธุรกิจแห่งมหาวิทยาลัยเดนเวอร์ ในปีการศึกษา 1958 - 1959 การทำนายพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบความถนัดและคะแนนจากเทอมแรกและปีแรก ส่วนการปรับตัวนั้นพิจารณาจากผลการสำรวจที่ได้จาก Guilford Timmerman Temperament Survey ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มที่มีการปรับตัวดีได้คะแนนสูงกว่าพวกที่ปรับตัวไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าปรับตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บอนนี่ (Bonney. 1955 : 131 - 142) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากกลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยเป็นเวลา 2 ปี พบว่า นิสิตที่ได้รับคะแนนสูงในสังคมมิติ และมีบทบาททางกิจกรรมสังคม มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับสูงกว่าพวกที่ได้รับคะแนนสังคมมิติต่ำกว่า แสดงว่านิสิตปรับตัวดีจะมีผลการเรียนดี

งานวิจัยในประเทศ

สมคิด ไชยยันบุรี (2510 : 26 - 27) ได้วิจัยเพื่อศึกษา

บุคลิกภาพทางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้แบบสอบถาม High School Personality Questionnaire แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง 26 คน เป็นชาย 16 คน หญิง 10 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสามารถในการรับผิดชอบและมีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ
2. นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสามารถในการรับผิดชอบ และมีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่า แต่มีการแสดงออกทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ
3. นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่านักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ
4. นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ มีสภาพจิตใจอ่อนกว่านักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ และนักเรียนหญิงในกลุ่มนี้แสดงลักษณะความเป็นตัวของตัวเองได้ดีกว่านักเรียนชาย

บุคลิกภาพทางด้านที่ สมคิด ไชยยันบุรี ศึกษาความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการรับผิดชอบ ความสามารถในการบังคับตนเอง การแสดงออกทางอารมณ์และความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นการปรับตัว ของบุคคลที่สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยการประพฤติปฏิบัติได้ตามแนวทางส่วนใหญ่ของสังคม เช่น การปรับตัวทางอารมณ์และสังคมต่อตนเอง เพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ อาจารย์และบุคคลอื่น

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น พบว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการบังคับตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง และการปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านครอบครัวของนิสิต

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น พ่อแม่จะเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านความสามารถ ทักษะความสนใจ ทักษะคติ อุปนิสัย อารมณ์ วัฒนธรรมที่ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมบุคลิกภาพ ในด้านที่มิมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง และต่อสังคมก็ย่อมมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ฟรอยด์ (Freud. 1969 : 26 - 29) เชื่อว่าใน 5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ เด็กควรได้รับการอบรมเป็นอย่างดีเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการถูกหลักพัฒนาการ เมื่อโตขึ้นจะได้มีบุคลิกภาพอันพึงปรารถนา และการจะได้บุคลิกภาพเช่นนี้ วัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ร่างกายซึ่งพัฒนามาจากพันธุกรรมเป็นเพียงเครื่องช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่บุคคลจะกระทำได้เท่านั้น แต่ถ้าขาดวัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมแล้ว เด็กเหล่านี้จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่ได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การอบรมเลี้ยงดูจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการอบรมเลี้ยงดูนั้น มีการศึกษากันหลายแบบ เป็นต้นว่า โดยการสัมภาษณ์ผู้เป็นแม่เด็ก โดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก โดยการทดสอบลักษณะที่เด็กรับรู้เอาจากการปฏิบัติของพ่อแม่ ที่นิยมกันมักจะศึกษาในลักษณะที่เด็กรับรู้พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อตนไว้ได้มากน้อยเพียงไร ดังที่ฮิลเลียด และรอธ (Hilliard and Roth. 1969 : 42 - 44) กล่าวว่า การศึกษาค้นคว้าความจริงในปัจจุบันพิจารณาในแง่ที่ตนรับรู้มากกว่า เพราะว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกไปไม่ใช่ในรูปของความจริง แต่เป็นรูปของการรับรู้ในเรื่องความจริงนั้น ๆ ของเขาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความต้องการและค่านิยมของเขามากด้วย

ซีเกลแมน (Siegelman. 1966 : 167) ได้ศึกษาแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) ซึ่งแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบคือ การให้ความรัก (Loving) การลงโทษ (Punishment) และการเรียกร้องเอาจากเด็ก (Demanding) แบบสอบถามนี้มีชื่อว่า "Bronfenbrenner Parent

Behavior Questionnaire (BPB)" จุดมุ่งหมายของการศึกษาก็คือ ต้องการอธิบายและ
 วัตถุประสงค์ว่า แบบสอบถามนี้มีประสิทธิภาพหรือไม่และต้องการทราบว่า เด็กมีการรับรู้พฤติกรรมของ
 พ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อตนในด้านการอบรมเลี้ยงดูหรือไม่ โดยการไปทดสอบนักเรียน เกรด 4.5
 และ 6 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างต่ำ และเป็นนักเรียนระดับต่าง ๆ ตั้งแต่เรียน
 อ่อนที่สุด ถึงเรียนเก่งที่สุด เป็นชาย 81 คน หญิง 131 คน รวม 212 คน แบบสอบถามชุดนี้
 มี 45 ข้อ เด็กจะถูกถามว่า แต่ละข้อในแบบสอบถามนั้นจริงหรือไม่ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อตน ผลปรากฏ
 ว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามตอบได้ครบทั้ง 3 แบบ คือ มีทั้งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบได้
 ความรัก แบบลงโทษ และแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก

แอสตรัง (Strang. 1957 : 191) ได้กล่าวถึงความต้องการของเด็กวัยรุ่นว่า นอกจากความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และ
 ทางการปรับตัว เด็กยังมีความต้องการทางด้านบุคลิกภาพอีกด้วย ที่สำคัญก็คือ ความต้องการ
 ความรัก ความอบอุ่น ซึ่งจะเริ่มปรากฏตั้งแต่วันแรกของชีวิต และต้องการมากตอนวัยรุ่น

✓ คอกซ์ และลีเกอร์ (Cox and Leager. 1961 : 639 - 648)
 ได้อธิบายเรื่องของการความรักที่พ่อแม่มีต่อบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

ก. การให้ความสำคัญแก่บุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู
 โดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริง ๆ พอ ๆ กับการให้โดยที่พ่อแม่คิดว่าบุตรต้องการ และพ่อแม่
 หวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการ

ข. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ พ่อแม่ตั้งความมุ่งหมายและ
 การเรียนรู้อย่างไรให้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่
 พึงมีได้ตามขั้นของการพัฒนาการ

ค. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยพ่อแม่
 แสดงความรักบุตร และยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถ และขีดจำกัดของสมอง อารมณ์
 และร่างกาย

✕ บรอนเฟนเบร็นเนอร์ (Bronfenbrenner) กล่าวว่า การให้ความรัก
 แก่บุตรนั้น ถ้ามากเกินไปอาจจะทำให้บุตรขาดความสามารถที่จะคิดริเริ่ม และขาดความเป็น
 อิสระแก่ตนเอง การปล่อยปละละเลยมากเกินไปก็ทำให้เกิดไม่รู้จักความเพียงพอและขอบเขต
 (Breckenridge and Vincent. 1966 : 143) การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบลงโทษ
 เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้กันมานานแล้ว

เดโช สวนานนท์ (2510 : 67) ได้กล่าวถึงผลเสียของการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษว่า จะทำให้บุตรเกิดความตึงเครียด เจ้าอารมณ์ ตีรันจัดคำสั่ง และต่อต้านพ่อแม่ นอกจากนี้การที่พ่อแม่เข้มงวดจะทำให้บุตรเกิดความคับข้องใจ ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง บุตรจะมีลักษณะลงโทษตัวเอง และมีพฤติกรรมรุนแรงในทางนิเสธ

ดวงเดือน ศาสตราจารย์ (2515 : 51) กล่าวว่า ยิ่งลงโทษรุนแรงมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้บุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น แต่ตรงข้ามถ้าพ่อแม่ใช้วิธีการตักเตือน แนะนำ ชี้แจงเหตุผล หรือลงโทษแบบละมุนละไมแล้ว จะช่วยให้บุตรมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจในตนเองและสามารถพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ระวิพันธุ์ โสมนะพันธุ์ (2515 : 57) ได้กล่าวสรุปผลการศึกษานักจิตวิทยาต่าง ๆ ไว้ว่า การลงโทษนอกจากจะเป็นวิธีการควบคุมพฤติกรรมซึ่งมีประสิทธิภาพต่ำแล้ว ยังทำให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาที่ไม่ได้คาดหวังไว้ต่อพฤติกรรมนั้นอีกด้วย

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการเรียกร้องเอาจากเด็กโดยเฉพาะในด้านการประพฤติปฏิบัติ พ่อแม่มักเป็นผู้จำกัดขอบเขตต่าง ๆ ตามที่ตัวเองหวังจะให้บุตรเป็น ดังที่เซียร์ส (Sears. 1957 : 301) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยสัมภาษณ์แม่เด็ก พบว่าพ่อแม่บางคนต้องการที่จะให้บุตรปฏิบัติตามทันทีเมื่อเขาบอกให้เงยบ ให้หยิบของและอื่น ๆ มีแม่ถึง 50% ที่ต้องการให้บุตรปฏิบัติตามถ้าไม่ปฏิบัติตามอาจจะตำหนิหรือลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็กนั้น เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กหลายประการ/มหาวิทยาลัยมินนิโซตา (มหาวิทยาลัยมินนิโซตา. 2511 : 263) ได้ศึกษาเรื่องการเรียกร้องเอาจากเด็กของพ่อแม่ พบว่าพ่อแม่ส่วนมากต้องการให้เด็กกระทำสิ่งที่ดีงามซึ่งตนไม่เคยมีโอกาสมาก่อน เช่น หวังจะให้บุตรโตขึ้นเป็นทนายความหรือแพทย์ ก็พยายามที่จะเข็นบุตรให้ได้อย่างที่ตนหวังไว้ บางที่บุตรอาจจะมีนิสัยและความสามารถตรงกันข้ามกับที่พ่อแม่ตั้งใจจะให้ เป็น และถ้าพ่อแม่บังคับบุตรมากเกินไป ก็เท่ากับทำลายความสำเร็จโดยสิ้นเชิง ผลที่พ่อแม่จะได้รับจากการใช้สิทธิและความเป็นพ่อแม่ตัดสินโชคชะตาของบุตรคือความขื่นขมและความไม่พอใจของบุตร

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 661) มีแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวสรุปได้ดังนี้คือ บิดามารดาที่ยอมรับเด็กคือ การให้ความรัก

ความสนใจ สร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้านและเห็นความสำคัญของเด็ก ผลที่ตามมาคือ ทำให้เด็กเป็นคนที่ให้ความร่วมมือเป็นมิตร มีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง มีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร เป็นมิตร ซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง มีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบหน้าที่ของส่วนรวมเท่า ๆ กันของตนเอง มีความตรงไปตรงมาไว้วางใจได้ และสามารถเผชิญกับชีวิตด้วยความมั่นใจได้ และสามารถเผชิญกับชีวิตด้วยความมั่นใจ มองตนเองได้อย่างตรงกับความจริง

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1967 : 194) กล่าวว่า องค์ประกอบทางบ้านที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำก็คือชนิดของการฝึกอบรมเด็ก เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยวิธีการที่เข้มงวดใช้อำนาจ มักจะกลายเป็นคนที่ยอมแพ้ เรียนรู้ที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ ถ้าเด็กยอมแพ้ต่ออำนาจของพ่อแม่อย่างง่ายดายเด็กก็จะกลายเป็นผู้ตามที่อ่อนปวกเปียก (Disgruntled Follower) เด็กที่ชอบขัดขืนอำนาจของพ่อแม่ ก็เท่ากับเป็นการพัฒนานิสัย ที่จะขัดขืนการใช้อำนาจทุกอย่างกลายเป็นผู้ตามที่ขุ่นแค้น (Disgusted Follower) ส่วนเด็กวัยรุ่นที่ถูกเลี้ยงดูมาแบบประชาธิปไตยจะพัฒนาแบบแผนของการปรับตัวซึ่งจะทำให้เขาประสบความสำเร็จในบทบาทของการเป็นผู้นำเอกบ้าน ดังเช่นการศึกษาของมิตส์ (Hurlock. 1967 : 192 - 4 ; Mites. n.d.) ที่กล่าวว่า ส่วนมากเด็กที่ประสบความสำเร็จมักจะเป็นเพราะพ่อแม่ไม่ค่อยปกป้องที่จะคุ้มครองไม่ค่อยเคร่งครัดในความควบคุม พ่อแม่มักจะยอมให้เด็กตัดสินใจเอง รู้จักการใช้พิจารณาและทดลองกับสถานการณ์ใหม่ ๆ นอกจากนี้พ่อแม่ก็ยังเคารพในบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนด้วย นั่นก็คือเคารพในสิทธิและความคิดของเด็กตลอดจนการใช้ความสามารถอย่างฉลาดในการประเมินรูปแบบของพฤติกรรมและลักษณะทางบุคลิกภาพของเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการพัฒนาตัวเองให้ไปสู่จุดสูงสุด

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลในการพัฒนาสำหรับมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องได้รับการเลี้ยงดูเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไซมอนด์ (Symond. 1973 : 283 - 285) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงรักใคร่ และยอมรับเป็นอย่างดี จะชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตน (Self Concept) สูงคือรู้สึก ว่าตัวเองมีค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย

เฮิร์ลอค (Hurlock. 1964 : 661) ศึกษาพบว่า ผลการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ ให้ความรัก ความสนใจ และเห็นความสำคัญของบุตรจะทำให้บุตรรู้จักรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองมีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ คล่องแคล่ว ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม พึ่งตนเอง และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ

กลูก และกลูก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2509 : 102 - 104 ; Gleuck and Gluck. n.d.) ได้ศึกษาลักษณะร่างกาย จิตใจ และพื้นฐานของครอบครัวของเด็กเกเร จำนวน 500 คน และเด็กไม่เกเร จำนวน 500 คน พบว่าลักษณะชีวิตครอบครัวของเด็กแต่ละคนจะเป็นเครื่องชี้ และทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าเด็กนั้น ๆ จะเป็นเด็กดีหรือเด็กเกเร และสรุปว่าองค์ประกอบของครอบครัวที่มีผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของเด็กมี 5 ประการคือ ความรักของแม่ ความรักของพ่อ การเลี้ยงดูของแม่ วินัยของพ่อ หรือวิธีที่พ่อใช้เพื่อให้บุตรเชื่อฟังคำสั่งสอน ความรักใคร่ปรองดองกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

เบรคเคนริดจ์ (Breckenridge. 1955 : 80 - 249) อ้างถึงผลการศึกษาของสโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และเพจ (Page) ซึ่งพบว่าเด็กที่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุอันหนึ่งที่ทำให้เด็กพัฒนา ความคิดเรื่องนับถือตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย สาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ การฝึกฝน ระดับอายุ ระดับพัฒนาการ กลุ่มเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือเด็กที่ไม่บรรลุวุฒิภาวะการงานทางอารมณ์ ไม่ต่อสู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54 - 56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนนทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้านเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัว

วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 89 - 90) ได้ทำการศึกษาเด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิง ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 307 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กมาก โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ถ้าเข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมากทำให้เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็นคอยทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เท่านั้น ความริเริ่มและความเป็นผู้นำก็ไม่มี มีผลการวิจัยบางอย่างที่สอดคล้องกับข้อคิดเห็นดังกล่าวแล้ว คือผลการวิจัยของ วินิจ เกตุชา (2515 : 77 - 84) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในจังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 151 คน หญิง 125 คน ในการศึกษาครั้งนี้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบ่งเป็น 3 แบบคือ แบบให้ความรัก แบบลงโทษ และแบบเรียกร้องเอาากับเด็กในด้านความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ และการอบรมเลี้ยงดูนั้น ผลปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความเป็นผู้นำ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ

ขงยุทธ์ เปลี่ยนผดุง (2509 : 9 - 10) ได้ทำการศึกษาสาเหตุของเด็กที่หนีออกจากบ้าน พบว่า ร้อยละ 30 ของเด็กที่หนีออกจากบ้าน มีสาเหตุจากผู้ปกครองและสาเหตุเหล่านี้เนื่องจากผู้ปกครองเข้มงวด ร้อยละ 42 ผู้ปกครองดุคำประมาณร้อยละ 40 เป็นต้น เหล่านี้แสดงว่าความเข้มงวดของพ่อแม่ จะทำให้เด็กเกิดความตึงเครียดและยุ่งยากขึ้นเมื่อพ่อแม่บังคับหรือขัดใจเด็กมากเกินไป เด็กจะเกิดความขงคับใจ และจะหาทางระบายอารมณ์ออกมาในทางตรงกันข้ามกับพ่อแม่สั่งสอนซึ่งตรงกับที่ มิลเลอร์ (Buss. 1963 : 113; Miller. n.d.) พบว่า ยิ่งพ่อแม่เข้มงวดกับบุตรเพิ่มมากขึ้นเท่าไร บุตรจะเกิดความหงุดหงิด ขงคับแค้นใจมากขึ้นเท่านั้น และความขงคับใจมากเท่าไรก็ยิ่งมีความก้าวร้าวมากเพียงนั้น

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูครอบครัวมีความสำคัญ ในการหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะมีความผูกพัน กับครอบครัว

ตั้งแต่เล็กจนโต บิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อตัวเด็กในการอบรมสั่งสอน การให้ความรัก การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมให้แก่เด็ก

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง

3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง

เนื่องจากอัตราการหางานของผู้หญิงเพิ่มขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 ประมาณมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้หญิงที่อยู่ในเมืองมีงานทำ และในจำนวนนั้นก็มีแม่บ้านที่ออกไปทำงานนอกบ้านด้วย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการแบ่งงานในครอบครัว เช่นบิดาต้องช่วยทำงานมากขึ้น ต้องจ้างคนใช้มาช่วยทำงานบ้าน ทำให้โครงสร้างของอำนาจเปลี่ยนแปลงไปเกิดความคิดว่าบิดามารดามีอำนาจเท่าเทียมกันมากขึ้น มารดามีส่วนในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ ในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การทำงานของมารดาจะส่งผลต่อบิดา (Duvall. 1977 : 78 ; citing Farkas. 1977)

เพล็ค (Baruch and Barnett. 1986 : 1210 - 1223 ; citing Pleck. 1983) ศึกษาพบว่า การที่บิดาจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรสัมพันธ์กับการทำงานของมารดา

ไพโตรพินโต (Pietropinto. 1986 : 41 - 46) ได้สำรวจการเปลี่ยนแปลงของบทบาทการเป็นบิดาในภาวะมารดาทำงาน โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นแพทย์ จำนวน 400 คน พบว่าบิดาให้เวลากับบุตรมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเล่น และให้เวลากับบุตรชายมากกว่าบุตรหญิงเล็กน้อย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2524 : 8 - 12) ในครอบครัวที่มารดาทำอาชีพนั้น บิดาเข้ามาเกี่ยวข้องและร่วมรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เคลแลนด์ (Clelland. 1967 : 1262) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแผนของการศึกษาต่อของนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนแมคคาลแจ็คสัน (Jackson Country) ส่วนหนึ่งของการวิจัยพบว่า ระดับอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของนักเรียน กล่าวคือบุตรมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสูง

✓ สตีเฟน (Stephen, 1955 : 30) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคาดหวังและการวางแผนในการประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ 9 (เกรด 9) พบว่านักเรียนที่บิดามีอาชีพใด เกี่ยวกับวิชาการสูงเด็กก็มีความคาดหวังและมีความต้องการใช้วิชาการสูงไปด้วย ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัว ที่บิดาไม่ประกอบอาชีพที่ต้องการใช้วิชาการสูงนั้นก็หวังที่จะประกอบอาชีพเดิมของบิดา

งานวิจัยในประเทศ

✓ ศรีเพ็ญ สุภพิตยา (2518 : 39) ทำการวิจัยเรื่องโอกาสการเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากส่วนภูมิภาค พบว่า จำนวนผู้มีสิทธิสอบเข้ามหาวิทยาลัยแปรตามอาชีพบิดามารดา

✓ เสริมศรี สวนไพรินทร์ (2532 : 39) ทำการวิจัยเรื่องการเลือกวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สมัครที่มาจากครอบครัวนายจ้าง และเจ้าของกิจการมีโอกาสได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้มากกว่าผู้สมัครที่มาจากกลุ่มชนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มาจากครอบครัว กสิกรรมมีโอกาสที่จะเข้ามหาวิทยาลัยได้น้อยที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครองน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน

3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

การศึกษาช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กู๊ด (Good, 1973 : 97) กล่าวว่า สติปัญญาสามารถช่วยให้บุคคลปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี มีความสำเร็จในระยะเวลายาวนาน และสามารถที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตามเป้าหมายชีวิตที่ต้องการความคิดเห็นของบุคคลที่มีการศึกษาแตกต่างกันก็จะแตกต่างกันไปด้วย ผู้ที่มีความรู้มากจะมีโอกาสพัฒนาได้มากกว่า ทั้งในด้านความคิดและการแสวงหาความรู้โดยจะใช้เวลาน้อยกว่าผู้ที่มีความรู้น้อยกว่า ดังนั้นระดับการศึกษาของบิดามารดา แต่ละคนน่าจะมีอิทธิพล ทำให้ทัศนคติต่อการเป็นบิดามารดา

แตกต่างกันด้วย เนื่องจากบิดามารดาที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูง จะมีความเข้าใจถึงความสำคัญในบทบาทของการเป็นบิดามารดา ดังนี้

ฮอบส์ (Hobbs. 1968 : 413 - 417) พบว่า คู่สมรสที่มีการเตรียมพร้อมในการเป็นบิดามารดา ร้อยละ 96 เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

สุวรรณี ศรีจันทร์อาภา (2527 : 60) ได้ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง จะมีความพร้อมในการเป็นบิดามารดามากกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาดำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำเนียง แยมสะอาด (2528 : 70) พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มีการรับรู้บทบาท ของการเป็นบิดามารดา ในการเลี้ยงดูทารกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่บิดามารดาที่มีระดับอุดมศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดรองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ เห็นด้วยน้อยที่สุดคือบิดามารดาในกลุ่มประถมศึกษา

จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ (2529 : 217) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับสูงมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำและบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับปานกลางมีทัศนคติ ต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ

จากแนวความคิด และการศึกษาดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต และน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

งานวิจัยในประเทศ

วิศิษฐ์ นาจำปา (2521 : 41 - 45) ได้ศึกษาโอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตาม ประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและ ผลการเรียน ของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า โอกาสเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาและผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสการเข้าศึกษาต่อใน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้แก่อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และภูมิฐานะของบิดามารดา ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการส่งบุตรเข้าศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษา บิดามารดาที่ได้รับการศึกษาที่ต่างกันย่อมเห็นความสำคัญของการศึกษาต่างกัน

สังัด อุทรานันท์ (2514 : 140) พบว่า เด็กกลุ่มที่จะไม่เรียนต่อส่วนมากจะมีผู้ปกครองที่เรียนต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่ได้เรียนหนังสือเลย ส่วนผู้ปกครองของเด็กกลุ่มที่ได้เรียนต่อส่วนมากจะมีผู้ปกครองที่เรียนจบตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป เนื่องจากผู้ปกครองกลุ่มที่จะเรียนต่อเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษามาก ดังนั้นจึงไม่สนใจ และไม่ได้เอาใจใส่ต่อการศึกษาล่วงเรียนของบุตรหลานของตน ขณะเดียวกันก็ไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อในชั้นสูง ๆ ด้วย

ขวัญใจ เลอจันทร์ (2514 : 76) ศึกษาการเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบทพบว่า การศึกษาของบุตรมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของบิดา คือถ้าบิดามีการศึกษาสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะส่งบุตรให้ได้รับการศึกษาสูงด้วย

ชูเพ็ญศรี วงศ์พัทธา (2514 : 76) พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีส่วนสำคัญต่อการศึกษาของบุตรอย่างมาก บิดาที่ได้รับการศึกษาสูง อัตราส่วนของบุตรที่เรียนต่อจะมากกว่าบุตรที่บิดาได้รับการศึกษาต่อ หรือไม่เลยเรียนหนังสือเลย คือบิดาที่การศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 หรือบิดาไม่ได้เรียนหนังสือมาก่อนบุตรที่มีโอกาสเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 8.3 และ 7.2 ตามลำดับซึ่งงานวิจัยนี้จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกมล คุ่มประวัติ (2517 : 70) ที่พบว่าบิดาที่ได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไปส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป บิดามารดาที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และไม่เลยได้รับการศึกษา ส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทานได้

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน

4.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน

สุพิชญา ชีระกุล (2524 : 182 - 187) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชาตลอดจนการวางแผนแนวอาคารถูกวิธี ได้รับแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ไม่มีเสียงดังรบกวน ภายในตกแต่งสิ่งที่สวยงาม เป็นระเบียบเพื่อช่วยให้บรรยากาศร่มรื่นน่าเรียน สภาพห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา บริเวณควรสะอาดสวยงาม โต๊ะ เก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะสร้างเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี

2. หลักสูตร หลักสูตรคือแนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ ให้แก่เด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หลักสูตรที่ดีจะต้องให้ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาและตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย

3. แบบเรียนและบทเรียน แบบเรียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และถือเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนจะขาดเสียมิได้และอีกสิ่งหนึ่งที่ครูสามารถจัดให้นักเรียนได้ก็คือ การจัดบทเรียนซึ่งครูควรพิจารณา เลือกสรรแต่เฉพาะที่เห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ซึ่งเหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสนใจ ความต้องการของเด็กและท้องถิ่น

4. อุปกรณ์การศึกษา อุปกรณ์การศึกษาเป็นเครื่องช่วย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้นขึ้นอยู่กับทักษะและความสนใจของครูว่าจะใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

5. กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน กิจกรรมคือพฤติกรรมที่แสดงออกแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมมากมายหลายอย่างที่สามารถจัดให้เด็กได้ เช่น กิจกรรม

เกี่ยวกับการพูด การเขียน กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง และกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างประดิษฐ์ เป็นต้น

6. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลาเช่นเดียวกัน ครูจะต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน เวลาควรมีการยืดหยุ่นไปตามเนื้อหาหรือสาขาวิชา ไม่ควรมีกฎเกณฑ์ตายตัว

7. สถานที่ สถานที่ใช้ในการเรียนนั้น อาจไม่ใช้หมายถึงห้องเรียนเพียงอย่างเดียว บางครั้งอาจเป็นสนามโรงเรียน หรือสถานที่ไปทัศนศึกษาด้วย สถานที่จึงมีส่วนช่วยเร่งความรู้สึกและบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการเรียนช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น อย่างไรก็ตามสถานที่ที่จะใช้เรียนจะต้องไม่มีเสียงรบกวนจนไม่สามารถใช้สมาธิได้ และจะต้องไม่วิเวกวังเวงจนลึกลับน่ากลัว ไม่เสี่ยงภัยหรือใกล้สิ่งที่เป็นอันตรายหรือสกปรก และสถานที่นั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการเรียนโดยตรง

8. ผู้เรียน การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้และ เป็นผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้และรับรู้ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนทันที ครูผู้สอนจะต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากแสดงความรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ ครูจะต้องช่วยลดความรู้สึกนั้น ๆ เสียก่อนแล้วพยายามสร้างบรรยากาศที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถได้อย่างเต็มที่

9. ผู้สอนและวิธีการสอน ครูถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลดี นักศึกษาต่างประเทศ และการวิจัยการศึกษาได้ระบุไว้แน่ชัดว่า ยังไม่มีอุปกรณ์การสอนใด ๆ ในโลกนี้ ที่จะใช้แทนครูที่มีความสามารถในการสอนได้

ประเด็นที่ อูปรนัย (2523 : 123 - 137) กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนว่ามีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ดังสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพทางประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่าง หน้าตา และการแต่งกายอันเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพทางประการของครูที่มีต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้

คาพูด การมีอารมณ์ขัน การแสดงบทบาทในฐานะผู้นำของครูพฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดแก่ชั้นเรียนที่ตนสอนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตรงกันข้าม ความคาดหวังของครูเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน เพราะความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียน

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเองมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึงทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก ยากหรือยากเห็น และกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวได้ มีโอกาสใช้ความคิดของตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูอย่างเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเองปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนเหมือนกัน

3. การที่ครูใช้แรงเสริม ที่เหมาะสมกับนักเรียน จะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน การใช้แรงเสริม ที่ทำอย่างจริงจัง เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่จำเป็นต้องใช้แรงเสริมเฉพาะพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา เป็นต้น

4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน และคนอื่น ๆ (Lewin and others. 1939 : 271 - 279) ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาดกระด้าง ไม่มีความเห็นใจคนอื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย นั้นกลับจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรกันการเรียนก็ราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจน่าเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันเกรงกลัวใด ๆ ออกไปจากชั้นได้

ไทย์แมน (Tieman. 1942 : 657 - 664) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา จะไม่ชอบครูแบบเผด็จการ ที่มีนิสัยข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และการสอนแบบใช้อำนาจทั้งหลายนั้นเด็กยิ่งโตขึ้นเท่าไรก็มีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ยิ่งขึ้นเท่านั้น

บุธ (วิลาส ทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Buth. 1942 : 645 - 656) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามหาความรู้จักกับเด็กให้ความเห็นอกเห็นใจเด็กรู้จักส่งเสริมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีความสามารถปรับตัวได้สูงซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีที่กดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตนผลที่สุดเด็กก็จะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

สไตลล์ และดอร์ซี่ (วิลาส ทองขาว. 2527 : 16 - 17 ; อ้างอิงมาจาก Stiles and Dorsey. 1950 : 98 - 100) ได้ศึกษาการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็น เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนเป็นแบบสั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง นักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตนเองโดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ครูไม่มีจุดหมายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร เพียงแต่ต้องการให้นักเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้น ครูใช้กฎเกณฑ์ตามที่พอใจบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลการเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการสอน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนในด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะคิด นักเรียนต้องการได้ความรู้มากกว่าคะแนนสูง ๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยจึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

✓ โอเบอร์ทัฟเฟอร์ (วิลาส ทองขาว, 2527 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Oberteuffer. 1954 : 296 - 297) ศึกษาสภาพจิตที่เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าอิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสภาพจิตของเด็กและการจัดบรรยากาศของห้องเรียนดีจะมีส่วนช่วยให้เด็กเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

ธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 151 - 185) ศึกษาทัศนคติต่อโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน พบว่า นักเรียน 50 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และอีก 24 เปอร์เซ็นต์ แสดงทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ เมื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป ครูลำเอียงและกบฏบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

งานวิจัยในประเทศ

สีลม ไชยศรี (2510 : 57 - 59) ศึกษาลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยา ปีการศึกษา 2510 พบว่าร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมดชอบครูที่พูดสุภาพ และเห็นว่าครูควรทำตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น เรื่องความสะอาดเรียบร้อย ความประพฤติ ความมีระเบียบวินัย และพบว่าลักษณะของครูที่นักเรียนชอบน้อยที่สุดประการหนึ่งก็คือ กิริยาวาจาไม่สุภาพ ขอบขึงคับ

สุรัสวดี ศิลปนนท์ และคนอื่น ๆ (2518 : 56) ศึกษาปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขตในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่าครูไม่กระตือรือร้นในการสอน ครูให้โอกาสแก่เด็กในการร่วมกิจกรรมในบทเรียนน้อย ครูขาดทักษะที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูไม่ได้นำผลการสอบเป็นเครื่องแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอน

บุษกร เพชรวิวรรธน์ (2519 : 65) ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของครูที่มีการสอนที่ดีก็คือ ครูมีความรู้ดี เตรียมการสอนดี ตั้งใจสอน ให้อุปกรณ์การสอนในการอธิบายนักเรียนให้เกิดความเข้าใจและมีวิธีการสอนแตกต่างกันตามความสามารถของเด็ก

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ยังต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ถ้าพวกเขาเหล่านี้ไม่มีคุณสมบัติความป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแล้ว ย่อมทำให้เขาเหล่านั้นหย่อนสมรรถภาพในทุก ๆ ด้าน อันมีผลกระทบโดยตรงต่อความล่าช้า และความล่าช้าในการสร้างความเจริญให้กับประเทศได้ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้นิสิตมีพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน ซึ่งบรรยาภาสการเรียนการสอนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนิสิต

4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

4.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (The Interpersonal Theory) ซัลลิเวน (Sullivan) เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากสังคมและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับบุคคลกับสังคม ระยะต่าง ๆ ของชีวิตซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและการปรับตัว บุคลิกภาพของบุคคลยังไม่คงที่ตั้งแต่อายุน้อย ๆ แต่การเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ จะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ถ้าสถานการณ์ระหว่างบุคคลเกิดขึ้นใหม่ เขาเชื่อว่ามนุษย์มีการปรับตัวได้ เช่นมีการยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงให้ดีขึ้น การเรียนรู้ทำให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามบุคลิกภาพที่พัฒนาขึ้นมาอาจหยุดชะงัก หรือเกิดความเสียหายได้ ในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่มีใครที่จะเป็นผู้รับหรือผู้ให้อยู่ฝ่ายเดียว ควรมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกันอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมสังคมที่เป็นศิลปะที่เรารู้ได้ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานอันละเอียดอ่อนในจิตใจของแต่ละบุคคล บางคนมีความละเอียดมากสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้ไวและสามารถให้สิ่งที่ผู้อื่นต้องการได้ถูกต้องทั้งกาลและเทศะผลที่เกิดขึ้นคือ ความพอใจ อันนำไปสู่ไมตรีจิต มิตรภาพ แต่บางคนพื้นฐานจิตใจยังไม่ละเอียดอ่อนนัก ผลที่เกิดขึ้นคือความไม่พึงพอใจ ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งเกิดปัญหาขึ้น (กิตยวดี บุญชื่อ, 2522 : 114)

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 232) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน จนเข้าสู่ผู้ใหญ่ประสบการณ์เข้าสังคมย่อมกว้างขวางออกไปตามลำดับ หากทุกสิ่งทุกอย่างได้พัฒนาไปตามปกติกล่าวคือ เมื่อถึงวัยเข้าโรงเรียนได้มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน เด็กจะได้รับรู้บทบาทของตนเองว่าควรปฏิบัติอย่างไร เมื่อต้องการอยู่กับเพื่อน การที่เด็กอยู่ร่วมกับเพื่อนได้ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีความมั่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น เมื่อเขาสามารถอยู่กับเพื่อนฝูงได้อย่างมีความสุข ย่อมปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไป ประสบการณ์ในการเข้าสังคมจะเพิ่มขึ้นทุกวัน เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ชีวิตในสังคมจะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีด้วย

สมชาย รัชชนกุล (2530 : 86 - 88) กล่าวถึงลักษณะปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นที่ต้องประสบอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อน ทั้งในการคบเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ เพราะวัยรุ่นบางคนไม่ทราบว่าตนเองจะปฏิบัติตนอย่างไรต่อเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ซึ่งอาจส่งผลให้บางคนจะประสบปัญหาทางการศึกษาได้

อัลแมน (เมตตา จินดารักษ์. 2525 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Ulman. 1957) ได้ระบุว่าเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อน มักจะมีปัญหาเรียนในโรงเรียน และมีปัญหาทางอารมณ์ตามมาเช่น การเรียนไม่ดี มีอารมณ์ตึงเครียด และไม่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับไวท์ (White. 1977 : 343) ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลว่ามีส่วนช่วยให้ทัศนคติศึกษาผ่านพ้นปัญหาในการเรียนและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตที่ดีในอนาคต นอกจากนี้ เฮิร์ลลอค (วิลล โรจนะวีระ. 2531 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1964) ยังกล่าวว่า หากเด็กวัยรุ่นสามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ได้ดี จะทำให้เขามีสุขภาพจิตที่ดีและส่งผลต่อการเรียนที่ดีด้วย

4.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

งานวิจัยในประเทศ

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาพบว่า ประสบปัญหา ด้านความสัมพันธ์กับบุคคล อื่นแล้วมักจะประสบปัญหาด้านการเรียนด้วยความขัดแย้งภายในกลุ่มทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข ดีเซนา (Desena. 1964 : 145 - 149) ได้ศึกษา

เปรียบเทียบการปรับตัวของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดีและรวดเร็วกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และต่ำ

เพอริส (Peris. 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เปิดพบว่านักศึกษาที่ต้องศึกษาด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อประสมจนขาดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลชั้น ทำให้รู้สึกโดดเดี่ยว เหงา เนื่องจากไม่มีเพื่อนร่วมปรึกษาในเรื่องการเรียน ทำให้เกิดปัญหาทางการเรียนขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

จงกล ศตะภูริ (2500 : 70 - 74) ได้ศึกษาปัญหาของเด็กโดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และชั้นเตรียมอุดมศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร จำนวน 400 คน พบว่า เด็กมีปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.75 รองลงมามีปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของโรงเรียนร้อยละ 63.25 และปัญหาการเงินร้อยละ 53.75 ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์กับครูอาจารย์ร้อยละ 37.50

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

พ่องพรรณ บัณฑิตานนท์ (2511 : 91 - 94) ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการคำแนะนำในเรื่องการเสริมสร้างบุคลิกภาพ การคบเพื่อน การดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยและปัญหาอนาคต

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย ของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 288 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 288 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบสอบถามด้านส่วนตัว
2. แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว
3. แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
4. แบบทดสอบเชาว์ปัญญา
5. แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

วิธีสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามด้านส่วนตัว แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

1.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัวของนิสิต เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ ^{การ}ลำดับเหตุการณ์ และผลการเรียนของนิสิต

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านส่วนตัวของนิสิต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบ

- 1) ท่านเป็นบุตรคนที่.....บิดามารดาของท่านมีบุตรทั้งหมด.....คน
- 2) ในภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2540 ท่านได้เกรดเฉลี่ย.....

1.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 162) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 30 ข้อ นำแบบสอบถามบุคลิกภาพไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

3. นำแบบสอบถามบุคลิกภาพจำนวน 25 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจตุจักร สาขาโยธา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักศึกษา 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามตามบุคลิกภาพจำนวน 21 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.07 - 5.49

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132 - 133) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพทั้งฉบับเท่ากับ 0.8114

5. ลักษณะแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบสอบถามของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนิสิต อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละหนึ่ง เครื่องหมายดังนี้

จริงมากที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอสมควร

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง

ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่ จริง ที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้ามีนัดข้าพเจ้าจะไป ถึงที่หมายก่อนเวลา					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจถ้ามีคณา จัดจ้งหะเวลาทำงาน					
000	ข้าพเจ้าเป็นคนกระตือรือร้นใน การทำงานให้ดีที่สุด					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ต่อไปนี้

ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของบุคลิกภาพ

คะแนนแบบสอบถามนี้จะอยู่ในระหว่าง 0 - 100 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนน 51 - 100 คะแนน มีบุคลิกภาพแบบเอ

ผู้ที่ได้คะแนน 0 - 50 คะแนน มีบุคลิกภาพแบบบี

2) แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามด้านครอบครัวของนิสิต เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับอาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หรือบิดามารดา

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านครอบครัว เมื่อท่านอ่าน

ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

1) อาชีพของ บิดา - มารดา

ข้าราชการ () ()

รัฐวิสาหกิจ () ()

อาชีพของ	บิดา - มารดา
รับจ้าง	() ()
ค้าขาย	() ()
เกษตรกรรม	() ()

2) ระดับการศึกษา บิดา - มารดา

ระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1 - ป.6/7)	() ()
ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6/ปวช./ปศ.)	() ()
ระดับชั้นอุดมศึกษา (ปวส./ปศ.สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป)	() ()

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองของ เสาวรัตน์ จุรัตน์ (2535 : 147 - 149) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองจำนวน 69 ข้อ นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภะ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ เพื่อตรวจหาความเหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
3. นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองจำนวน 59 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจตุจักร สาขาโยธา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจหาคะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมายังต่ำสุด แล้วแยกนักศึกษา 25% ที่ได้คะแนนสูงสุด และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t - test เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง จำนวน 51 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.92 - 7.49

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132 - 133) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

5. ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดเกี่ยวกับสิ่งที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองและนิสิตปฏิบัติต่อกันเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิกอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย ข้อความที่เกี่ยวข้องกับ

สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง ขอให้ท่านได้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าเป็นจริงตรงตามพฤติกรรมที่ประสบอยู่มากน้อยเพียงใด ตอบแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละ เครื่องหมายเดียวเท่านั้น

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่ จริง ที่สุด
1	บิดามารดามีความเป็นกันเอง กับท่าน					
2	บิดามารดามักจะยอมรับฟัง ความคิดเห็นของท่าน					
3	เมื่อท่านอยู่กับบิดามารดาของ ท่าน/ท่านรู้สึกว่าคุณเองมีอิสระ ในความคิด					
4	บิดามารดาของท่านมักเข้มงวด ในกฎระเบียบ จนท่านรู้สึกว่า ขาดอิสรภาพ					
5	ในบางครั้งขณะที่ท่านอยู่กับบิดา มารดาท่านจะรู้สึกว่าไม่เป็นตัว ของตัวเองเพราะบิดามารดา ยังคิดว่าท่านเป็นเด็กอยู่เสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่าง

นิสิตกับผู้ปกครอง

ข้อที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

3) แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ได้แก่ สภาพภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน อาคารสถานที่ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาของ เสาวรัตน์ จุรัตน์ (2535 : 147 - 156) และสมศรี บุญอรุณรักษา (2539 : 93 - 95) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาจำนวน 30 ข้อ นำแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้

3. นำแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิศวกรรมศาสตร์ สาขาโยธา จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนที่ตรวจมาแล้ว มาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมาต่ำสุด แล้วแยกนักศึกษา 25% ที่ได้คะแนนสูง 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ $t - test$ เลือกข้อมูลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามได้แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา จำนวน 21 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.10 - 6.64

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132 - 133) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .83

5. ลักษณะของแบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็น ของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้นักิสดำเนินการอ่านข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แล้วโปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่ จริง ที่สุด
0	อากาศในห้องเรียนอบอ้าว					
00	แสงสว่างภายในห้องเรียนน้อย					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

ข้อที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

3.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ

ระหว่างนิสิตกับเพื่อน เพื่อนมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อนของ เสาวรัตน์ จุฬรัตน์ (2535 : 147 - 156) และระวีวรรณ จำเริญ (2540 : 165 - 167) นำมาปรับปรุง ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้าน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน จำนวน 25 ข้อ นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับ เพื่อนไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เพื่อตรวจหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และ ภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้

3. นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน จำนวน 19 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุวรรณภูมิ สาขาโยธา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้ คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้ว นำมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมาต่ำสุด แล้วแยกนักศึกษา 25% ที่ได้คะแนนสูง 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ $t - test$ เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 หรือ ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตกับเพื่อน จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.78 - 8.12

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132 - 133) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อนทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

5. ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน เป็นแบบ สอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดเกี่ยวกับสิ่งที่นิสิตกับเพื่อนปฏิบัติต่อกัน เป็นแบบสอบถามชนิด มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของวิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ขอให้ท่านอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าเป็นจริงตามพฤติกรรมที่ประสบอยู่ มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียงข้อละ เครื่องหมายเดียว เท่านั้น

จริงมากที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
 ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่ จริง ที่สุด
1	ท่านกับเพื่อน ๆ ของท่านต่าง รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
2	ท่านกับเพื่อน ๆ ของท่านชอบทำ งานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงาน คนเดียว					
3	ท่านสามารถแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกับ เพื่อน ๆ ได้					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

ข้อที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
ข้อที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้			
จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

4) แบบทดสอบวัดระดับเชาว์ปัญญา เดอะแสดนดาร์ต โพรเกรสซีฟ แมทริชีส

(The Standard Progressive Matrices) เป็นแบบสอบถามที่ John C Raven สร้างขึ้นเพื่อใช้กับบุคคลทุกระดับแบ่งเป็นแบบสอบย่อย 5 ชุด คือ A, B, C, D และ E ซึ่งแต่ละชุดมีข้อปัญหา จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 60 ข้อ ลักษณะของปัญหาเป็นภาพขาวดำ ในชุด A และ B มีลักษณะค่อนข้างง่ายไม่สลับซับซ้อน ชุด C, D และ E เป็นข้อปัญหาที่มีความยากและรูปภาพมีลักษณะซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ

การให้คะแนน

แบบทดสอบนี้ ให้คะแนนแต่ละข้อปัญหาเป็น 1 คะแนน จึงมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน ซึ่งมีเกณฑ์ปกติที่ตำแหน่ง เพอร์เซนไทล์เทียบคะแนนที่ผู้ได้รับการทดสอบตอบได้ตามระดับอายุของเขา การประเมินค่าเชาว์ปัญญาก็ประเมินจากตำแหน่งเพอร์เซนไทล์ที่เทียบได้

การแปลความหมาย

แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญาชุดนี้ แบ่งระดับเชาว์ปัญญาของบุคคลเป็น 5 ระดับดังนี้

1. พวกฉลาดเยี่ยม เป็นพวกที่มีผลการทดสอบได้ตำแหน่งเพอร์เซนไทล์ที่

95 ขึ้นไป

2. พวกฉลาดกว่าปกติ เป็นพวกที่มีผลการทดสอบได้ตำแหน่งเพอร์เซนไทล์ที่

75 - 95

3. ระดับปกติ เป็นพวกที่มีความสามารถในการทดสอบ ซึ่งมีคะแนนระหว่างตำแหน่งเพอร์เซนไทล์ที่ 25 - 75

4. พวกต่ำกว่าปกติ พวกนี้ได้คะแนนที่ตำแหน่งเพอร์เซนไทล์ตั้งแต่ 10 - 25

5) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของ บุณรัตน์ วงษ์ใหญ่ (2525 : 55 – 59) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ นำแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์ไพฑูริ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ เพื่อตรวจหาความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้
3. นำแบบสอบถามผู้นำแบบประชาธิปไตย จำนวน 30 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาโยธา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วนำมาเรียงลำดับจากสูงที่สุดมาต่ำสุด แล้วแยกนักศึกษา 25% ที่ได้คะแนนสูง 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อ มาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ $t - test$ เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย จำนวน 24 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.91 – 6.65
4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 132 – 133) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพทั้งฉบับเท่ากับ 0.82
5. แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมผู้นำประชาธิปไตยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อที่จะได้รับทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

ผู้นำแบบประชาธิปไตย อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าเป็นจริงตรงกับตัวของนิสิตที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียงเครื่องหมายเดียว ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่ จริง ที่สุด
1	ถ้าข้าพเจ้าเป็นประธานในห้อง ปรึกษาหารือกันข้าพเจ้าจะเปิด โอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น					
2	ข้าพเจ้าชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกันกับเพื่อนเสมอ					
3	ข้าพเจ้าอยากกลับเป็นเด็กอีกครั้ง เพราะไม่ต้องรับผิดชอบ อะไรเลย					
4	เวลาอาจารย์มอบหมายให้งาน เช่น รับจัดโครงการต่าง ๆ ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นผู้รับผิดชอบ					
5	ในการกระทำสิ่งใดก็ตาม ข้าพเจ้าจะคำนึงถึงผลที่ตามมาเสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

ข้อที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง ให้ 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 2 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

ไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ไม่จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาลัยชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและความร่วมมือจากทางวิทยาลัยการชลประทานในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้นักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ตอบด้วยตนเอง จำนวน 288 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน 262 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.98
3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ของนิสิตมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่ว ๆ ไป คิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

(Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา กับพฤติกรรม ผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยใช้สถิติ Multiple Correlation Coefficient

4. ค้นหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนนิสิตในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา

(Alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
$\sum s_i^2$	แทน ผลรวมคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

(Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 หาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient)

3.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ

Stepwise ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOW V.6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การแปลความหมายในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน จำนวนนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
R	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน ค่าอำนาจพยากรณ์
a	แทน ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
α	แทน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.b	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
S.E.est	แทน ความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F.Distribution
X ₁	แทน บุคลิกภาพ
X ₂	แทน ลำดับของการเกิด
X ₃	แทน ระดับเชาวน์ปัญญา
X ₄	แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X ₅	แทน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

X ₆	แทน อาชีพของบิดา
X ₇	แทน อาชีพของมารดา
X ₈	แทน ระดับการศึกษาของบิดา
X ₉	แทน ระดับการศึกษาของมารดา
X ₁₀	แทน บรรยาการการเรียนการสอน
X ₁₁	แทน สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน
Y	แทน พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 การวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังแสดง

ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลำดับของการเกิด</u>		
ลูกคนแรก	109	41.6
ลูกคนกลาง	78	29.8
ลูกคนเล็ก	75	28.6
<u>ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.)</u>		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	67	25.6
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	151	57.6
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	44	16.8
<u>อาชีพของบิดา</u>		
ข้าราชการ	101	38.5
รัฐวิสาหกิจ	13	5.0
รับจ้าง	28	10.7
ค้าขาย	50	19.1
เกษตรกรกรรม	70	26.7
<u>อาชีพของมารดา</u>		
ข้าราชการ	78	29.8
รัฐวิสาหกิจ	8	3.1
รับจ้าง	37	14.1
ค้าขาย	57	21.8
เกษตรกรกรรม	82	31.3

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการศึกษาของบิดา</u>		
ระดับชั้นประถม		
(ป.1/ป.6/7)	107	40.8
ระดับชั้นมัธยมศึกษา		
(ม.1 - ม.6/ปวช. - ปวส./ปกศ.)	60	22.9
ระดับชั้นอุดมศึกษา		
(ปวส./ปกศ.สูง - ประถมศึกษาขึ้นไป)	95	36.3
<u>ระดับการศึกษาของมารดา</u>		
ระดับชั้นประถม		
(ป.1/ป.6/7)	145	55.3
ระดับชั้นมัธยมศึกษา		
(ม.1 - ม.6/ปวช. - ปวส./ปกศ.)	41	15.6
ระดับชั้นอุดมศึกษา		
(ปวส./ปกศ.สูง - ประถมศึกษาขึ้นไป)	76	29.1

จากตาราง 1 พบว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 262 คน มีนิสิตที่เป็นลูกคนแรกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมาได้แก่ นิสิตที่เป็นลูกคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.8 และนิสิตที่เป็นลูกคนเล็กมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.6

เมื่อจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.) พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาได้แก่ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คิดเป็นร้อยละ 25.6 และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ

เมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดามารดา พบว่า นิสิตที่มีบิดาประกอบอาชีพ
รับราชการ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาได้แก่ นิสิตที่มีบิดาประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.7 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 19.1 อาชีพรับจ้าง คิดเป็น
ร้อยละ 10.7 และนิสิตที่มีบิดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.0
นิสิตส่วนใหญ่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาได้แก่
รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 29.8 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 21.8 รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 14.1
และนิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.1

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดามารดา พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีบิดา
มารดาจบการศึกษาในระดับชั้นประถม (ป.1 - ป.6/7) คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาได้แก่
จบการศึกษาในระดับชั้นอุดมศึกษา (ปวส./ปกศ.สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 36.3
และบิดาที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6/ปวช. - ปวส./ปกศ.) มีจำนวน
น้อยที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 22.9 และพบว่า นิสิตที่มีมารดาจบการศึกษาในระดับชั้นประถม
(ป.1 - ป.6/7) มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาได้แก่จบการศึกษาใน
ระดับชั้นอุดมศึกษา (ปวส./ปกศ.สูง - ปริญญาตรีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 29.1 และมารดาที่
จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6/ปวส./ปกศ.) มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็น
ร้อยละ 15.6

1.2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร

รายละเอียดดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บุคลิกภาพ	74.05	7.96
ระดับเชาวน์ปัญญา	115.58	6.02
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.)	2.44	1.15
สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง	202.62	19.81
บรรยากาศการเรียนการสอน	78.17	1.96
สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน	65.14	8.61
พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย	94.10	10.55

จากตาราง 2 พบว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทานจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพ 74.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.96 ระดับเชาวน์ปัญญา มีค่าเฉลี่ย 115.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.02 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.) มีค่าเฉลี่ย 2.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.15 สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ย 202.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 19.81 บรรยากาศการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 78.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.96 และสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 65.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.61 พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ย 94.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.55

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษากับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

ตัวแปร	พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย (r)
ด้านส่วนตัว	
บุคลิกภาพ	.3780**
ลำดับของการเกิด	.0562
ระดับเชาวน์ปัญญา	.2330
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.)	.0873
ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว	
สัมพันธภาพระหว่างนิตกับผู้ปกครอง	.2861
อาชีพของบิดา	.0803
อาชีพของมารดา	.0675
ระดับการศึกษาของบิดา	.0598
ระดับการศึกษาของมารดา	.1047
ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา	
บรรยากาศการเรียนการสอน	.4155**
สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน	.5327**
R = .6402**	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษากับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย มีค่าระหว่าง - .0803 ถึง .5327 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน บุคลิกภาพและบรรยากาศการเรียนการสอน

สำหรับตัวแปรลำดับของการเกิด ระดับเขาวนัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว และใน ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษากับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี เท่ากับ .6402 อย่างมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การวิเคราะห์ค้นหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

จากการวิเคราะห์ค้นหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี เป็นเกณฑ์โดยใช้การ วิเคราะห์แบบขั้นตอน

แหล่งความแปรปรวน	N	df	SS	MS	F
Regression	11	3	11455.58	3818.52	55.65**
Residual	262	256	17564.7	68.61	
รวม		259	29020.28		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับสัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ บรรยากาศการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้

ตาราง 5 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบทีละขั้นตอน

ตัวพยากรณ์	พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย				
	b	S.E.b	R	R ²	F
(X ₁₁) สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน	.4976	.0648	.4039	.53306	.2841
(X ₁) บุคลิกภาพ	.3170	.0670	.2388	.5960	.3553
(X ₁₀) บรรยากาศการเรียนการสอน	.2862	.0701	.2155	.6283	.3947

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = .6283

R² = .3947

S.E.est = 8.2832

a = 15.8058

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์โดยการดึงตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ต่ำออกจากสมการถดถอยทีละตัวแปร จนถึงที่สุด พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ บรรยากาศการเรียนการสอน จะเห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์

สรุปได้ว่าตัวพยากรณ์ 3 ตัว ที่เรียงลำดับจากมีความสำคัญมากที่สุดไปย้งน้อยที่สุดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ บรรยาการ การเรียนการสอนตามลำดับ และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยได้ร้อยละ 39.47

ในการสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 15.8058 + .4976 (X_{11}) + .3170 (X_1) + .2862 (X_{10})$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .4039(X_{11}) - .2388(X_1) + .2155 (X_{10})$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวของนิสิต และด้านสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อสร้างตัวพยากรณ์ที่สำคัญ ในการทำนายพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัวของนิสิต และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมสามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรีได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 288 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 288 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรด้านส่วนตัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - 1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.) ลำดับของการเกิด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8114
 - 1.3 แบบทดสอบวัดระดับเชาวน์ปัญญา เดอะแสตนดาร์ด โพรเกรสซีฟ แมทริซิส์ (The Standard Progressive Matrices) จำนวน 60 ข้อ
2. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลครอบครัวของนิสิต ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
 - 2.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86
3. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - 3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามชนิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83
 - 3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

4. แบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยทำการวัดระดับเชาวน์ปัญญา พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2541 ถึงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2541 รวมทั้งสิ้น 288 ฉบับ ได้รับข้อมูลกลับมา 262 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.97 ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อของนิสิต พบว่า แบบทดสอบและแบบสอบถามทุกฉบับตอบครบทุกข้อ จึงนำมาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) for WINDOW V. 6 ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยและสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ค้นหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การนำเสนอสรุปผลการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าโดยทั่วไป
2. ผลการศึกษาค้นคว้าจากการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าโดยทั่วไป

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี พบว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นลูกคนแรกมากที่สุด รองลงมาเป็นลูกคนกลาง และคนเล็กตามลำดับ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.) ของนิสิตนั้น นิสิตส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ และระดับสูงตามลำดับ นิสิตอยู่กับบิดามารดา บิดาจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1-ป.6/7) ประกอบอาชีพรับราชการ มารดาจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1-ป.6/7) และประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม

ผลการศึกษาค้นคว้าจากการทดสอบสมมติฐาน

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ และบรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับตัวแปร ลำดับของการเกิดระดับเขาวนปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.) สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีค่าระหว่าง .0803 ถึง .5327

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี เท่ากับ .6402 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การวิเคราะห์ค้นหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

ผลการวิเคราะห์ค้นหาตัวพยากรณ์พื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี พบว่า พฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ และบรรยากาศการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

สรุปได้ว่าตัวพยากรณ์ 3 ตัวที่มีความสามารถในการพยากรณ์เรียงลำดับจาก ความสำคัญมากที่สุดไปยั้งน้อยที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ และบรรยากาศการเรียนการสอน และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยได้ร้อยละ 39.47

ในการสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์พฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 15.8058 - .4976 (X_{11}) - .3170 (X_1) + .2862 (X_{10})$$

สมการพยากรณ์พฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Y = .4039 (X_{11}) + .2388 (X_1) + .2155(X_{10})$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษากับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย พบว่า ตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ และบรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนครบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในแต่ละด้านมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เรียงจากมีความสำคัญมากที่สุดถึงน้อยที่สุดสามารถอภิปราย ได้ดังนี้

สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน มีความสำคัญต่อพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เป็นเพราะระหว่างที่นิตอยู่ในสถานศึกษานั้น นิตไม่สามารถจะเรียนตามลำพังได้ ในแง่การเรียนจำเป็นต้องปรึกษาหารือหรือช่วยเหลือกันทางการเรียน รุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ทางการเรียนแต่ละวิชามาก่อน หรือเพื่อนที่เรียนเก่งกว่า สามารถที่จะช่วยเหลือให้คำแนะนำหรืออธิบายแก่รุ่นน้อง หรือเพื่อนที่เรียนไม่เข้าใจได้ ในแง่ของความรู้สึกนั้น นิตและเพื่อนร่วมชั้นสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจซึ่งกันและกันได้ เช่น ให้อภัยใจ เมื่อเกิดความท้อถอยหรือมีปัญหา การให้ความรัก เอาใจใส่ ห่วงใย ทำให้เกิดความอบอุ่นใจ สามารถที่จะแสดงความรู้สึกซึ่งกันและกันได้ เมื่อนิตสามารถอยู่กับเพื่อนฝูงได้อย่างมีความสุข ย่อมปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้น และจะช่วยส่งเสริมให้มีพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไวท์ (White. 1958 : 343) ที่กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีส่วนช่วยให้นิสิต นักศึกษาผ่านพ้นปัญหาในการเรียนและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตที่ดีในอนาคต และเฮิร์ลอค (วิล โรจนะวีระ. 2513 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1964) ยังกล่าวว่า หากเด็กวัยรุ่นสามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ดีจะทำให้เขามีสุขภาพจิตที่ดี และช่วยส่งผลต่อการเรียนที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุขด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของอัลแมน (เมตตา จินดารักษ์.

2525 : อ้างอิงมาจาก Ulman. 1957) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นที่มีปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อน จะมีปัญหาการเรียนและปัญหาทางอารมณ์ตามมาด้วย และสอดคล้องกับ รวีวรรณ ชุมชัย (2536 : 90 - 91) กล่าวว่าวัยรุ่นจะเรียนรู้ ปรัชญาหรือ และเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่และญาติพี่น้อง เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นิสิตจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะมีผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และการเรียนรู้ของนิสิต และจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน มีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน มีการช่วยเหลือกัน มีความห่วงใยกัน ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการทำกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัย มีการปรึกษาหารือ หรือช่วยเหลือกันทางการเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุขด้วย ดังนั้น จึงทำให้สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

บุคลิกภาพ ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า บุคลิกภาพของนิสิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) และไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง (2529 : 29 - 30) กล่าวว่า ผู้นำจะมีลักษณะเป็นผู้มีอำนาจ รักอิสระเสรีภาพ เป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ และมีเป้าหมายในการทำงานสูงมาก จากการศึกษาพบว่านิสิตที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรคพยายามทำงานให้ประสบผลสำเร็จทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฟรีดแมนและโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) พบว่า บุคลิกภาพแบบเอ จะมีลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย มีลักษณะกระตือรือร้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เคลลี และยูสตัน (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Houston. 1985) พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีชั่วโมงการทำงานต่ออาทิตย์มากกว่า และต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบบี สตรูบ และโบลันด์ (Strube and Boland. 1963) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว และอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 - 127) ได้ศึกษาพบว่า คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอจะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่า คนที่มีบุคลิกภาพแบบบี และจากการสังเกต

ของผู้วิจัยพบว่า นิสิตที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีเป้าหมายในการทำงาน จากที่กล่าวมาแล้ว จึงทำให้บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

บรรยาภาสการเรียนการสอน ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า บรรยาภาสการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าบรรยาภาสการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต จากการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่จะชื่นชอบอาจารย์ที่มีกริยาจาสุภาพ มีความรู้ดี เตรียมการสอนดี ตั้งใจสอนใช้อุปกรณ์การสอนในการอธิบายนักเรียนให้เกิดความเข้าใจ และมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันตามความสามารถของนิสิต สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ไม่เข้มงวดมากทำให้บรรยาภาสน่าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สไตส์ และดอร์ซีย์ (บุษกร เพชรวิวรรธน์. 2527 : 16 - 17 ; อ้างอิงมาจาก Stiles and Dorsey. 1950 : 98 - 100) ได้ศึกษาการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในการเรียนการสอน คือ ถ้าการเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยาภาสการเรียนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยาภาสแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโอเบอร์ทัฟเฟอร์ (วิลาศ ทองขาว. 2527 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Oberteuffer. 1954 : 296 - 297) ศึกษาสุขภาพจิตที่เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียนผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน และการจัดบรรยาภาสของห้องเรียนดีจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่นิสิตอยู่ในชั้นเรียน มีบรรยาภาสในการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น นิสิตตั้งใจเรียน กล่าวซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ อาจารย์ไม่เข้มงวดมากทำให้บรรยาภาสน่าเรียน เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ดังนั้นบรรยาภาสการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

ลำดับของการเกิดในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ลำดับของการเกิดไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่อาศัยในชนบท บิดามารดามีอาชีพรับราชการและเกษตรกรรม อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กในชนบทและในเมืองย่อมมีความแตกต่างกันสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข

(2528 : 149) ที่กล่าวว่า สถาบันครอบครัวในชนบท ลักษณะสัมพันธ์ในครอบครัว มีลักษณะที่เด่นเฉพาะกว่าสถาบันอื่น ๆ ในสังคม คือ ครอบครัวเป็นกลุ่มทางสังคมขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างลึกซึ้งและแน่นแฟ้น ความสัมพันธ์ยังมีความเกี่ยวพันกันกับระบบเครือญาติอยู่มากกว่าครอบครัวเดี่ยว และหน้าที่ของสถาบันครอบครัวจะทำหลาย ๆ อย่าง และจากผลการวิจัยของเซียร์ส แมคโคบี และเลวิน (Murray. 1958 : 76 - 83 ; citing Sears, Maccoby and Levin. n.d.) ได้ศึกษาการวิเคราะห์แบบแผนการเลี้ยงดูบุตรของพ่อแม่เด็กอเมริกันที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลนอกเมืองนิวยอร์กพบว่า ในครอบครัวขนาดใหญ่ผู้เป็นพ่อมักจะมีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทของความมีอำนาจกับบุตรคนโต ส่วนผู้ที่เป็นแม่มีแนวโน้มที่จะแสดงทั้งความรักและความมีอำนาจกับบุตรคนเล็ก ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีความแตกต่างกันระหว่างครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยายจึงมีผลทำให้พฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ แคทเทล (Johnson. 1977 : 206 - 207 ; citing Cattell. n.d.) พบว่า บุคคลที่มีความมุ่งหวังสูงมีความรับผิดชอบสูง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง มีความเป็นผู้นำสูงจะลดลงเมื่อขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้น และนิสิตอยู่ในช่วงอายุที่เป็นวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการอิสระความเป็นตัวของตัวของตัวเอง และจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า นิสิตมีความต้องการเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นลำดับของการเกิดเป็นบุตรคนแรก คนรอง หรือคนสุดท้ายก็ตาม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองก็มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันคือ ให้เป็นคนดี เป็นพลเมืองดีของชาติเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา ควรสุภา (2516 : 91) พบว่า ลำดับของการเกิด ไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองของเด็ก ดังนั้นลำดับของการเกิดจึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของดีเซนา (Desena. 1964 : 145 - 149) กิลล์ (Gill. 1962 : 144 - 149) สมคิด ไชยจันทร์ (2510 : 26 - 27) และนิภาพร จินดาวัฒน์ (2512 : 33 - 39) ที่พบว่าคนที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ก็จะมีความสามารถในการปรับตัวสูงกว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตอยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญญา เป็นวัยที่มีความเคร่งเครียดทางอารมณ์ เด็กจะประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา

(ประมวล คิตคินสัน. 2524 : 20) เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีปัญหาดังต่าง ๆ มากมายที่ทำให้เด็กต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การปกครองและสังคม ดังนั้น นิสิต จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติหลาย ๆ อย่าง เช่น มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างนิสิตกับเพื่อน มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว แต่จากการสังเกตพบว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูง ๆ โดยมากจะชอบแยกตัว ไม่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม เห็นแก่ตัว และเข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของทางวิทยาลัย จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นน่าเป็น ข้อสันนิษฐานได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับเชาวน์ปัญญา ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นิสิตที่มีระดับเชาวน์ปัญญาแตกต่างกันมีพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศึกษา พาหะมาก (2532 : 69 - 70) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกณฑ์ภาคเชาวน์ปัญญาหรือที่เรียกกันคุ้นหูว่า I.Q. นั้นมีข้อควรคิดว่า I.Q. ของวัยรุ่นตอนปลายนั้นไม่ค่อยมีความหมายอะไรเป็นพิเศษ หรือเรียกว่าแทบจะเอาไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ ความสามารถของวัยรุ่นไม่เหมือนความสามารถของเด็กเพราะมีลักษณะ เป็นความถนัดเฉพาะอย่าง ดังนั้นการใช้คะแนน I.Q. อย่างเดียวจะบอกให้ทราบถึงพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยหรือผลสัมฤทธิ์ทางปัญญาไม่ได้ สอดคล้องกับจากคำกล่าวของ อาไฟ อินฟ้าแสง (2524 : 139) เชื่อว่าคะแนนจากแบบทดสอบ I.Q. เพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอสำหรับใช้ในการแนะแนวและการบรรจุคนเพื่อเข้าทำงานได้ และไม่ควรใช้ I.Q. เป็นตราประทับให้วัยรุ่นโดยเฉพาะวัยรุ่นตอนปลายนอกจากนี้ เวิร์ด (บังอร ภูวรมย์ขวัญ. 2526 : 79 ; อ้างอิงมาจาก Worth. 1942) พบว่าเด็กที่มีระดับเชาวน์ปัญญาสูงมาก ๆ จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ในห้องน้อยกว่าเด็กที่มี I.Q. ปานกลาง อาจเป็นเพราะความฉลาดเกินใคร ๆ เลยทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน (Misunder Stood) ระหว่างเพื่อน ๆ ในกลุ่มและนอกจากนี้ เวิร์ด (บังอร ภูวรมย์ขวัญ. 2526 : 83 - 85 ; อ้างอิงมาจาก Wilton. 1961) พบว่าเด็กที่มีระดับเชาวน์ปัญญาสูง ๆ จะมีลักษณะไม่ให้ความร่วมมือ (Nonparticipation) เพราะเด็กฉลาด ส่วนมากจะทำเฉพาะสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้องไม่ยอมแสดงความคิดเห็นของตนเอง และความสามารถอย่างเต็มที่เพราะไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบว่าตนเป็นคนเก่งเพราะเกรงว่าถ้าทราบว่า

จนทำได้แล้วจะให้งานทำเพิ่มขึ้นอีก หลีกเสี่ยงสิ่งใหม่ ๆ ที่ตนไม่แน่ใจว่าจะทำได้ดีพอ ด้วยการให้เหตุผลต่าง ๆ เป็นข้อแก้ตัว จากการศึกษาพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยกับระดับเชาวน์ปัญญา แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยมิได้ขึ้นกับระดับเชาวน์ปัญญาเสมอไป จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงน่าจะเป็นข้อสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งไม่พบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตกับระดับเชาวน์ปัญญา

สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตมีความต้องการอิสระ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ตามบทบาทของตน สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง อีกทั้งในช่วงนี้เพื่อนเข้ามามีอิทธิพลมาก พ่อแม่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนน้อยลง เมื่อมีปัญหาก็จะเป็นที่ปรึกษา นิสิตรู้สึกว่าคุณเองสามารถพูดหรือแสดงออกทางอารมณ์ได้ทุกอย่าง แม้ว่าบางเรื่องนิสิตไม่อาจพูดกับพ่อแม่ได้แต่เขาจะปรึกษาเพื่อนแทน ซึ่งในด้านเกี่ยวกับปัญหาการเรียน เพื่อนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือหนุนในการศึกษาให้คำปรึกษา มีการเข้ากลุ่มเพื่อนเพื่อติวเนื้อหาบทเรียน มีการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มเพื่อน จึงทำให้นิสิตแยกตัวจากครอบครัวเข้มารวมกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น ใกล้เคียงกับกองเต๋อและคนอื่น ๆ (Conger and others. 1984 : 238) กล่าวว่าประสบการณ์ด้านกลุ่มเพื่อนนับเป็นประสบการณ์หนึ่งที่มีความสำคัญ คือ เชื่อมโยงประสบการณ์ในครอบครัวกับการทำงานในโลกกว้าง ช่วยให้ นิสิตฝ่าฟันอุปสรรค และให้นิสิตมีอิสระจากครอบครัว บางสถานการณ์เพื่อนช่วยเหลือหนุนในการศึกษา สามารถเป็นกำลังใจในเรื่องต่าง ๆ

ดังนั้น ในช่วงวัยรุ่นเพื่อนสนิทจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาความรู้สึกละตัว และพัฒนาเอกลักษณ์ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อจะเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง ทำให้รู้สึกตนมีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง สอดคล้องกับ สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์จากเพื่อนที่อยู่ในสถาบันเดียวกัน การมีประสบการณ์กับเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมของนิสิตในด้านพฤติกรรมกรเรียน การดำเนินชีวิต โดยปกติแล้ว สมาชิกในกลุ่มเพื่อนจะเป็นผู้ให้ และผู้รับประสบการณ์ซึ่งกันและกันจากการพบปะพูดคุย อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนทนาถึงประสบการณ์ที่เคยผ่านมา หรือร่วมกันทำนายพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยกันระหว่างที่ศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงน่าจะเป็นข้อสนับสนุนได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่พบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองทุกคนไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด ๆ ต่างก็ต้องการให้เด็กของตนเป็นคนดี อยู่ในศีลธรรม และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีหน้าที่การงานที่มั่นคง มีความรับผิดชอบ และเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนั้น การอบรมบุตรหลานจึงมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกัน อาจแตกต่างกันที่ตรงวิธีการ ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย จนเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซูชิฟ อ่อนโคสูง (2516 : 91) ที่พบว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำกับกลุ่มที่อยู่ในระดับชั้นอุดมศึกษา ดังนั้น เพื่อนจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้ง พัฒนาเอกลักษณ์ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อจะเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง ทำให้รู้สึกตนมีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรวิวรรณ ฐมชัย (2536 : 90 - 91) พบว่า วัยรุ่นจะเรียนรู้ปริกษาหารือ และเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่ และญาติพี่น้อง เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นิสิตจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมด้านสังคมกับเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และการเรียนรู้ของนิสิต ซึ่งจะเห็นได้ว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อนิสิตทางด้านความคิด ความมั่นใจในตนเอง ความรู้สึกตนมีคุณค่า มีความเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่ และญาติพี่น้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกรัตน์ สุขตุงคะ (2524 : 38) พบว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิตกับอาชีพของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตยของนิสิต ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความต้องการให้สังคมยอมรับ ต้องการเป็นอิสระต้องการเป็นผู้ใหญ่ ต้องการความสำเร็จ ซึ่งตามกฎของการพัฒนาการได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในช่วงวัยรุ่น ความต้องการด้านบุคลิกภาพจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นมากกว่าความต้องการทางด้านร่างกาย ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้วัยรุ่นเลือกเพื่อนมากกว่าเลือกบิดา มารดา เพราะเขาสามารถติดต่อกับเพื่อนทางอารมณ์ และความคิดได้มากกว่าผู้ใหญ่ และวัยรุ่นมีศรัทธาและคำนับยอมรับนับถือไปทางฝ่ายเพื่อนมากกว่าบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดิทเทน (อาไพ อินฟ้าแสง. 2524 : 85 - 86 ; อ้างอิงมาจาก Dittain. 1969)

กลุ่มเพื่อนเป็นผู้ชี้แนะในเรื่องการปรับตัวของวัยรุ่น วัยรุ่นจะตัดสินใจตามเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ และจะเลียนแบบเพื่อนมากกว่า นอกจากนี้นักกลุ่มตัวอย่างที่นำมาในครั้งนี้เป็นเพศชายล้วน ซึ่งลักษณะของเพศชาย จะมีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิงซึ่งสังคมไทยจะยอมรับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ดังนั้นระดับการศึกษาของผู้ปกครองจึงไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

ตัวพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย จากการค้นหาตัวพยากรณ์ พฤติกรรม ผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต พบว่า ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ของสถานศึกษา ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน ๆ และบรรยากาศการเรียนการสอน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัย การชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวพยากรณ์ 3 ตัว ที่เรียงลำดับจากความสำคัญมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน บุคลิกภาพ และบรรยากาศการเรียนการสอน และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยได้ร้อยละ 39.47

สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสำคัญ ในการพยากรณ์ พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตเป็นอันดับแรก เนื่องจากนิสิตอยู่ในช่วงของวัยรุ่นจนถึง วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ และการปรับตัว ของนิสิต ถ้านิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ได้แก่ ได้รับความยอมรับนับถือจากเพื่อน ความห่วงใยเอาใจใส่ ความสนิทสนม การช่วยเหลือและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กันระหว่างนิสิตกับเพื่อน จะทำให้นิสิตมีความมั่นใจในตนเอง เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวได้ดี และจะส่งผลให้นิสิตอยากทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ โดยสังเกต ได้จากนิสิตที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ จะชอบทำกิจกรรมของวิทยาลัยร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ทางการเมืองเป็นกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เสียสละเวลาเพื่อทำกิจกรรมให้ กับทางวิทยาลัยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิมล โรจน์วีระ (2512 : 6) ที่กล่าวว่าเด็กที่เข้ากับเพื่อนได้ดีจะมีสุขภาพที่ดี และเรียนหนังสือได้ดีและสอดคล้องกับ รวีวรรณ ชุมชัย (2536 : 90 - 91) พบว่า วัยรุ่นจะเรียนรู้ ปรัชญาหรือ และเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่และญาติพี่น้อง เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน จึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

บุคลิกภาพ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสำคัญ ในการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตเป็นอันดับ 2 เนื่องจากบุคลิกภาพคือตัวเรา หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบของพฤติกรรมของบุคคลนั้น เช่น บุคลิกภาพของผู้นำจะมีลักษณะรักอิสระ เสรีภาพ เป็นตัวของตัวเอง มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กลุ่มได้มีความรับผิดชอบมากกว่าบุคคลที่ไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับ ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีลักษณะกระตือรือร้น ชอบการแข่งขัน มานะพยายาม ชอบประสบความสำเร็จ ดังนั้น บุคลิกภาพจึงส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

บรรยากาศการเรียนการสอน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสำคัญในการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตเป็นอันดับ 3 เนื่องจากบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น มีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน อาจารย์ยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนิสิตด้านความสามารถ ทัศนคติ มีความเป็นกันเองกับนิสิต ให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งจะส่งผลให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะส่งผลให้นิสิตเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวเป็นผู้เสียสละ มีส่วนร่วมในการทำงานรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกัน มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหาวางแผนการทำงานร่วมกัน มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคแกน (ศรีระพร จันทโนทก. 2538 : 83 ; อ้างอิงมาจาก Cogan. 1975 : 135 - 139) ที่ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนและสร้างความสนใจในวิชาเรียนของนิสิต ช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นด้วย ดังนั้นบรรยากาศการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะนา ผู้ปกครองของนิสิต ตลอดจนตัวนิสิตได้ทราบว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี เพื่อนิสิตจะได้ปรับปรุงตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะบรรยากาศการเรียนการสอนและสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน เพื่อจะได้ช่วยเหลือนิสิตให้มีพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นและสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยการชลประทาน ควรจัดให้มีการประชุม ผู้ปกครองสำหรับนิสิตที่มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และยังขาดคุณสมบัติความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยพร้อมทั้งอธิบายถึงการทำงานของกรมชลประทาน ว่าเป็นงานแบบไหน บุคคลที่ออกไปทำงานควรมีลักษณะอย่างไร ต่อไปจะต้องเป็นหัวหน้างาน ต้องควบคุมดูแลลูกน้อง เพื่อผู้ปกครองจะได้นำไปปฏิบัติ และช่วยเหลือนิสิตได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นิสิตมีพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย และสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

3. ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นิสิตวิทยาลัยการชลประทาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ ของนิสิตเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย เช่น การปรับตัวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ทักษะของนิสิตที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน

2. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของระดับผู้บริหาร เช่น ตัวแปรด้านอายุการทำงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ในการทำงาน ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง

3. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตในระดับอื่น ๆ เช่น ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ควรสุภา. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ แสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึก
รับผิดชอบและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปริณิธานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- การชลประทาน, วิทยาลัย. ระเบียบการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์
วิทยาลัยการชลประทาน ประจำปี 2539. กรุงเทพฯ : แผนกเอกสารการพิมพ์
วิทยาลัยการชลประทาน, 2539.
- กัลยา ตระบุญพงศ์. ครูในลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ. "การให้และรับ" ในกลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1.
หน้า 144. บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2525.
- โกศล มีคุณ. รูปแบบของผู้นำแบบประชาธิปไตยในการทำงานที่มีผลต่อขวัญและผลิตผลของ
กลุ่ม. ปริณิธานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ขวัญใจ เลอจันทร์. การเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบท. วิทยานิพนธ์
สศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7
(พ.ศ. 2537 - 2539). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- จงกล ศัสะฐริ. บทบาทของครูที่จะช่วยเด็กวัยรุ่นให้เผชิญปัญหาชีวิต. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500. อัดสำเนา.
- จรรจา สุวรรณทัต. "ทัศนคติของปู่ย่าตายายและบิดามารดา ที่มีต่อกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู
เด็ก และผลที่มีต่อลักษณะพฤติกรรมบางประการของเด็ก," รายงานการวิจัย.
ฉบับที่ 33. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529.
- ชมพูนุช พงษ์ศิริ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในหอผู้ป่วยการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
ของนักศึกษาสภาาชาดไทย กรุงเทพมหานคร. ปริณิธานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา. ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นไทยในชนบทเลือกทำงานหรือศึกษาต่อหลังจาก
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2514. อัดสำเนา.
- เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการ
 ศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- ณรงค์ รมณียกุล. การศึกษาลักษณะผู้นำต่าง ๆ ของครูใหญ่ที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของ
คณะครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. ผู้นำการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- ณรงค์ศักดิ์ ตะละมัญ และสมทรง สุวรรณเลิศ. "การหามาตรฐานการทดสอบโปรแกรม
 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในสังคมไทย," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย,
 3 : 123 - 136 ; กรกฎาคม - กันยายน 2519.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. "จริยธรรมของเยาวชนไทย,"
รายงานการวิจัย. ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดวงเดือน ศาสตรรัถ. "การลงโทษเด็กเป็นการเพิ่มหรือลดปัญหา," จิตวิทยา, 14 :
 49 - 52 ; มกราคม 2515.
- เดโช สวานนท์. จิตวิทยาสำหรับครูและผู้ปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
 โอเดียนสโตร์, 2510.
- นาคดล คัมประวัตติ. ความมุ่งหมายของบิดา มารดาในเขตชนบทไทยเกี่ยวกับการศึกษาของ
บุตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
 อัดสำเนา.
- นันทวรรณ นาวิ. คล้ายเครียด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสดงแดด,
 2536.
- นิภาพร จินดาวัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ผลในการเรียนกับความสามารในการ
ปรับตัวในสังคม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.
 อัดสำเนา.

- บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา
8 ตามทัศนคติของอำเภอและครูใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525.
- บุษกร เพชรวิวรรจน์. ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2519. อัดสำเนา.
- ประกอบ บุรัตน์. นิสิตนักศึกษาในความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ประชุม รอดประเสริฐ. ผู้นำและพฤติกรรมกรรมการบริหาร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
ม.ป.ป.
- ประดิษฐ์ อูปรนัย. การเรียนการสอนการศึกษาศาสนาในชั้นเรียน เอกสารการสอนชุดระบบ
การสอน. กรุงเทพฯ : สารมวลชน จำกัด, 2523.
- ประมวล ดิถิตินันท์. จิตพัฒนา : จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2530.
- ผ่องพรรณ บัณฑารณท์. ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม
ปี 2510 ที่หวังจะได้รับการบริการแนะแนวของวิทยาลัย. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2536.
- พอสัม วทัญญ. การเปรียบเทียบผลของวิธีฝึกอบรมแบบพุทธปัญญาและวิธีฝึกอบรมแบบ
พฤติกรรมเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง. ผู้นำท้องถิ่นในการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวบ้านการสำรวจแนวความคิดทฤษฎี ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำแบบการหาหัวข้อเพื่อทำวิทยานิพนธ์.
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.
- ไพศาล หวังพานิช. ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกชั้นเรียนกับผลการเรียนของนิสิตปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ปริญญาโท คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา.
- เมตตา จินดารักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง. การสำรวจสาเหตุที่เด็กหนีออกจากบ้าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509. อัดสำเนา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. "ภาวะความเป็นผู้นำ," ในกลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1
กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- ระวิพันธุ์ โสมพะันธ์. "การลงโทษ," จิตวิทยา. 22 : 57 - 60 ; มิถุนายน 2515.
- ระวีวรรณ จาเรียง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง.
ปริญญาโท คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- ระวีวรรณ ชุมชัย. บทสรุป และแนะนำการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- วัฒนา พุ่มเล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ กับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.

- วันเพ็ญ อายุการ. การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert Personality) หรือแสดงตัว (Extrovert Personality) การยอมรับตัวเอง (Self Concept) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิจิตร ศรีสอาน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.
- วินิจ เกตุชา. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น มศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- วิมล โรจนะวีระ. การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคม และการปรับตัวของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- วิลาศ บุญทองขาว. บรรยายภาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียน ครู และผู้บริหารเขตการศึกษา 4. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วิศิษฐ์ นาจามา. โอกาสการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียนสถานภาพส่วนตัว ผลการเรียนของนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล. โอกาสการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- ศรีระพร จันทรโนทก. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ศึกษา พาหะมาก. พัฒนาการทางสติปัญญาและการปรับตัวของนักเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ.

ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
2532.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมการฝึกหัดครูพัฒนาการครอบครัวและเด็ก. ม.ป.ท., 2509.

สังกัด อุทรานันท์. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะเกี่ยวกับตัวเด็กบางประการที่ทำให้
เด็กไม่สามารถเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษาภาคบังคับ
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2514. อัดสำเนา.

สมชาย รัชชนกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิชญโลก : โครงการตำรา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

สมคิด ไชยยันบุรณ์. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพทางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถ
ในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2523. อัดสำเนา.

สมศรี บุญอรุณรักษา. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนเครือคาทอลิก. ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

สวัสดิ์ วัฒนายากร. ชลกร 49. สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช. 2535.

สำเนียง แยมสะอาด. บทบาทของบิดาต่อการเลี้ยงดูทารกตามการรับรู้ของตนเอง.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

สัทม ไชยศรี. ลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนมัธยมต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2510. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

สุพิชญา ธีระกุล. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาการ, 2524.

สุรัฐ ศิลปอนันต์. รายงานการวิจัยปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขต. ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ
การศึกษา กองวางแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2518. อัดสำเนา.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สุวรรณ ศรีจันทร์อาภา. ความพร้อมในการเป็นบิดามารดาของบิดามารดาในภาคเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุญย์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป.

เสาวรัตน์ จุรัตน์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

เสริมศรี สวนไพรินทร์. การเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

อัจฉรา วงษ์พัฒนามงคล. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

Allport, Gordon W. Pattern and Growth in Personaliry. New York : Holt, Rinehart, 1967.

Anastasi, Ann. Psychological Testing. New York : The Macmilan Company, 1968.

Angers, William P. "Familial Ordinal Position in Relation to Guidance and Counselin," The Journal of Education Research. 57 : 116 - 124 ; 1963

Baruch, G.K. and R.C. Barnett. "Fathers' Participation in Family work and Children's Sex - Role Attiudes," Child Development. 57 : 1210 - 1223 ; 1986.

Bonney, M.E. "A Study of Constancy ofciometric Ranks Amony College Students over a Two - Year Period," Sociometry. 18 : 531 - 542 ; 1955.

Breckenridge and Vincent. Child Development London. New York : Brody, Sylvia Patterns of Mothering, International Universities Press Inc., 1966.

- ✓ Cartwright, Dorwin and Alvin Zander. Group Dynamics : Research and Theory. 3 rd ed. New York : Harper and Row, 1968.
- ✓ Clelland, David C. "The Achievement Motive," in Motivation and Productivity. Bysual W. Geller, Man. P.B. Bombay Taraporavala Sons Co., Private Ltd., 1967.
- Cox, F.M. and Patricia M. Leager. "Wassessing Some Aspects of the Parent Child Relationship," Child Development. 32 : 639 - 648 ; 1961.
- Desena, Paul A. "The Role of consistency in Indennifying Characteristics of Three Levels of Achievement," The Personal and Guidance Journal. 48 : 145 - 149 ; October, 1964.
- ✓ Duvall, E.M. Marriage and Family Development. 5th ed. USA. : JB. Lippincott Company, 1977.
- Elton, Charles F. and Donald Morris. "The Use of the DAT in a Small Liberal Arts College," Journal of Educational Research. 50 : 139 - 143 ; October, 1956.
- Elle, Mertin Inepn. "Prediction of Academic success of Freshmen at Southern Oregon College," Disseratation Abstract. 50 : 139 - 143 ; October, 1956.
- Flippo, Edwin B. Principles of Personnel Management. 3rd ed. New York : McGraw - Hill, 1971.
- Freud, Sigmund. An Outline of Pyschoanalysis. New York : W.W. Norton & Company Inc., 1959.
- Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. New York : W.W. Nortorn & Company, Inc., 1969.
- Friedman, M. and R.H. Roseman, "Behavior Pattern and Cornary Angiographic pinddings," Journal of the American Medical Association. 240 : 164 ; 1974.
- Gill, L.J. "Some Nonintellectual Correlates of Acanademic Achievement Among Mexican Secondary School Students," Journal of Educational Psychology. 53 : 144 - 149 ; March, 1962.
- Good, V.C. Ed. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Book Company, 1973.
- ✓ Gronlund, N.E. Sociometry in the Classroom. New York : 1959.
- Harvighurst, Robert J. and Bernice L. New Gaten. Society and Education Boston. Allyn and Cacon, Inc., 1963.

- Hiliard, Thomas and Rovert M. Roth "Matternal Attitiude and the Achievment Sundrome," The Personality and Giudance Journal. 47 : 424 - 428 ; 1969.
- Hobbs, D.F. "Transition to Parenthood : A Replication and Extension," Journal of Marriage and Family. 32 : 413 - 417 ; August, 1968.
- Holland, John L. "The Prediction of College Grades from the California Psychological Inventory and the Scholastic Aptitude Variables," The Journal of Educational Psychology. 50 : 135 - 417 ; August, 1959.✓
- ✓ Hurlock, E.B. Adolescent Development. New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1976.
- Johnson, E.L. "The Vulnerable Child : Conditions of Growing up and Mental Health," Pshcyological Abstracts. 8 : 2173 ; August, 1977.
- Lewin, Lippitt R. and White R. Patternas. of Aggregative Behavior in Experimantally Greated., "Social Climate," Journal of Social Psychology. 10 : 271 - 299 ; 1968.
- Louis, H. Stewart. "Birth Order and Political Leadership," in Mangaret G. Herman and Thomal Milbum (eds) A Pshchologied Examination Leaders of Political. London : 1977.
- Miller, Norman and Geoffery Maruyana. "Ordinal Psoition and Peer Popularity," Journal of Personalily and Social Psychology. 33 : 123 - 131 ; February, 1963.
- Moskowitz, Merle J. General Psychology. Boston : Houghton Miffin Company, 1969.
- ✓ Peris, June. "Some Problems of Teaching and learning with in the open University," Educational Research. 21(3) : July, 1980.
- ✓ Pietropinto, A. "The changing orle of Fatherhood," Medical Aspects of Human Sexuality. 20(2) : 41 - 46 ; February, 1968.
- Ringness, Thomas A. Mental Health in the School. New York : Randam House, 1968.
- Sears, Robert R., Eleanor E. Moccoby and Harry Levin. Pattern of Child Rearing. New York : Row Peterson and Company, 1957.
- Shaw, M.E. "A Comparison two Types of Leardership in Verious Communication Nets," Journal of Abnornal and Social Psychology. 1958.

- Siegehan, Marvin. "Loving and Punishing Parental Behavior and Introversion Tendencies in Sons," Child Development. 37 : 985 - 991 ; 1966.
- ✓ Stephenson, R.M. Occupational Aspiration and Plan of ninth Graders. The Journal of Educational Research L 29 - 35 ; May, 1955.
- Strang, Ruth. The Adolescent Views Himself. New York : McGraw - Hill, Book Company, Inc., 1957.
- ✓ Strube, Michael J. and Susan M. Boland. "Postperformance Attributions and Task Persistence Among Type A and B Individuals," Journal of Personality and Social Psychology. 50(2) : 413 - 420 ; February, 1986.
- Symonds, P.M. Psychology of Parent - Child Relationship. New York : Appliton Centery - Crofts, Inc., 1973.
- Thornburg, Hershel D. Contemporary Adolescence. Reading 2nd ed. Monterey, Calif Brookes/Colepub, Co., 1975.
- Tiedman, S.C. "A Study of Pupil - Teacher Relationship," Journal of Education Reserch. 35 : 657 - 644 ; 1942.
- Wechsler, David. The Measurement and Approach of Adult Inteligence. 4th ed. Baltimore : Williment Willkins, 1958.
- White, Cotte Jerome. "A Study of Democratic Sociopolitical Among High School Students in an Urban Setting," Dissertation Abstracts International. 2036 - A : 38 ; October, 1977.
- ✓ Wiggins, Jerry S. and others. The Pschological of Personality. New York : Addison Wesley Pubishing Company, Inc., 1971.
- Williammson, E.G. How to Counsel Students. New York : McGraw - Hill Book Company, 1950.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือของความร่วมมือและแบบสอบถาม

9 กุมภาพันธ์ 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ผลิตตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการชลประทาน

ด้วยข้าพเจ้านางสาวมาริษา นาคทับที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี งานวิจัยดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน และอาจารย์ในคณะให้ผลิตตอบแบบสอบถาม ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำงานวิทยานิพนธ์ โดยขอใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านและอาจารย์ในคณะ จะกรุณาให้ความร่วมมือให้ผลิตตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(มาริษา นาคทับที)

นิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาการศึกษา

แบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย

เรียน นิสิตทุกท่าน

ด้วยข้าพเจ้านางสาวมาริษา นาคทับที นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ข้าพเจ้าจึงมีความประสงค์ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย

ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำ

แบบสอบถามประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน คำตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของนิสิตแต่อย่างใด ขอให้นิสิตตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของนิสิตจะมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการปรับปรุงการพัฒนาการเรียนการสอนของวิทยาลัย และผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตทุกคนมา ณ โอกาสนี้

(มาริษา นาคทับที)

นิสิตปริญญาโทจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัวของนิสิต แบ่งเป็น 2 ส่วน

1.1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว

1.2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

1. แบบสอบถามด้านส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านส่วนตัวของนิสิต เมื่อนิสิตอ่านข้อความแล้ว

โปรดเติมข้อความลงช่องว่างให้ครบถ้วน

1. รหัสประจำตัว.....
2. ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของเทอม 1/1997.....
3. ท่านเป็นบุตรคนที่..... บิดามารดาของท่านมีบุตรทั้งหมด.....คน

2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่นิสิตกระทำเป็นประจำของนิสิต อ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่าเป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเดียวดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริง
		พอสมควร
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	เมื่อท่านมีนัดท่านจะ ไปถึงที่นัด หมายก่อนเวลา					
2	ท่านคิดว่าเวลาผ่านไปรวดเร็ว ท่านไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านได้ ตั้งใจ					
3	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลา มากถ้าต้องไปรอซื้อของในร้าน ค้าที่มีลูกค้าแน่น					
4	ท่านรู้สึกไม่สบายใจถ้างานของ ท่านที่อาจารย์มอบหมายให้ ทำดำเนินไปอย่างล่าช้า					
5	ท่านเป็นคน que เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้ว ต้องทำให้เสร็จ					
6	ท่านรู้สึกว่าท่านต้องทำสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
7	ถ้ามีงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ท่านต้องทำ ท่านรู้สึกว่าคุณอยากทำกิจกรรมให้เสร็จโดยรวดเร็ว					
8	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการต่าง ๆ เช่น ที่ธนาคารหรือที่ทำการไปรษณีย์					
9	ท่านรู้สึกท้อไม่ได้ัดทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขยันขันแข็ง					
10	เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านเป็นคนจริงจังกับการเรียน					
11	ท่านเป็นคนที่ต้องทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
12	ท่านรู้สึกเบื่อและหาทางเลี่ยงออกมาถ้าต้องฟังคนพูดเรื่องไร้สาระ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
13	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					
14	ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็วว่องไว					
15	เมื่อท่านมีนัดท่านจะไปไม่ทันเวลา					
16	ท่านรู้สึกเฉย ๆ ถ้าท่านต้องไปรอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					
17	ท่านเป็นคนที่มีจิตใจเยือกเย็นและชอบทำงานไปเรื่อย ๆ					
18	ท่านสามารถทำงานร่วมกับใครก็ได้ ถึงแม้จะเป็นคนทำงานอย่างขอไปที					
19	เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านเป็นคนที่ชอบหันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ อดทนและรอคอยได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
20	ท่านสามารถฟังเรื่องไร้สาระได้ โดยไม่รู้สึกละอาย					
21	เมื่อท่านทำสิ่งต่าง ๆ ข้างนอก ท่านรู้สึกเฉย ๆ					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว

2.1 เป็นแบบสอบถามด้านครอบครัวของนิสิตเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอาชีพและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

1. อาชีพของบิดา - มารดา

ข้าราชการ () ()

รัฐวิสาหกิจ () ()

รับจ้าง () ()

ค้าขาย () ()

เกษตรกรรม () ()

2. ระดับการศึกษาของบิดา - มารดา หรือผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของบิดา - มารดา บิดา - มารดา

ระดับชั้นประถม (ป.1-ป.6/7) () ()

ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ม.1-ม.6/ปวช./ปวส.) () ()

ระดับชั้นอุดมศึกษา

(ปวส./ปวศ.สูง-ปริญญาตรีขึ้นไป) () ()

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับผู้ปกครอง ขอให้นิสิตอ่านข้อความแล้ว พิจารณาว่าเป็นจริงตามพฤติกรรมที่ประสบอยู่มากน้อยเพียงใด ตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่านั้น

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
 ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	สมาชิกในครอบครัวต่างช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน					
2	บิดาเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของท่าน					
3	มารดาเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของท่าน					
4	เมื่อท่านมีปัญหอะไรบิดาของท่านจะช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
5	เมื่อท่านมีปัญหาอะไร มารดาของท่านจะช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลของท่าน					
6	บิดาต้องการให้ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัว					
7	มารดาต้องการให้ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัว					
8	ท่านและพี่น้องทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว					
9	เวลาสมาชิกในครอบครัวมีปัญหา ทุก ๆ คนในครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) จะช่วยกันหาทางแก้ไข					
10	สมาชิกในครอบครัวของท่านเข้ากันไม่ได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
11	เมื่อท่านมีเรื่องไม่สบายใจ สมาชิกในครอบครัวช่วยกันให้กำลังใจท่าน					
12	ท่านสามารถปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวกับสมาชิกในครอบครัวของท่านได้					
13	บิดาเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดในของท่าน					
14	มารดาเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดในของท่าน					
15	ท่านเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของบิดา					
16	ท่านเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของมารดา					
17	ท่านสามารถแก้ปัญหาส่วนตัวของท่านได้ง่ายขึ้นเมื่อท่านอยู่ในครอบครัวของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
18	สมาชิกในครอบครัวของท่านสนใจเอาใจใส่ทุกข์สุขของกันและกัน					
19	บิดามีส่วนผลักดันให้ท่านเป็นคนดี					
20	มารดามีส่วนผลักดันให้ท่านเป็นคนดี					
21	บิดารับฟังความคิดเห็นของท่าน					
22	มารดารับฟังความคิดเห็นของท่าน					
23	การถูกขำแค้นจากบิดาทำลายจิตใจของท่าน					
24	การถูกขำแค้นจากมารดาทำลายจิตใจของท่าน					
25	บิดาปล่อยให้ท่านตัดสินใจในเรื่องส่วนตัวของท่านเอง					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
26	มารดาปล่อยให้ท่านตัดสินใจในเรื่องส่วนตัวของท่านเอง					
27	บิดามีความภาคภูมิใจในตัวท่าน					
28	มารดามีความภาคภูมิใจในตัวท่าน					
29	สมาชิกในครอบครัวช่วยกันกำหนดกฎระเบียบเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตาม					
30	สมาชิกทุกคนของครอบครัวมีสิทธิที่ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว					
31	ครอบครัวของท่านแบ่งหน้าที่ว่าสมาชิกคนใดควรรับผิดชอบในเรื่องใด					
32	สมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
33	ท่านพยายามหลบหลีกไม่อยากพบปะบิดาของท่าน					
34	ท่านพยายามหลบหลีกไม่อยากพบปะมารดาของท่าน					
35	ท่านรู้สึกว่ามารดาของท่านไม่เข้าใจท่าน					
36	ท่านรู้สึกว่าบิดาของท่านไม่เข้าใจท่าน					
37	เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา สมาชิกในครอบครัวจะไปทำบุญร่วมกัน					
38	สมาชิกในครอบครัวต่างมีความรู้สึกว่่าทำสิ่งใดต้องทำให้ดีที่สุด					
39	ความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในครอบครัวของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
40	สมาชิกในครอบครัวสนับสนุนและให้กำลังใจเพื่อให้ท่านประสบความสำเร็จในการเรียน					
41	บิดามารดาจับฟังความคิดเห็นของท่าน					
42	ท่านปฏิบัติตามข้อตกลงที่บิดามารดาของท่านกำหนดไว้					
43	เมื่ออยู่กับบิดาท่านรู้สึกว่าคุณเองมีอิสระในความคิด					
44	เมื่ออยู่กับมารดาท่านรู้สึกว่าคุณเองมีอิสระในความคิด					
45	เมื่อมีปัญหาท่านจะขอคำแนะนำจากบิดามารดาของท่านเสมอ					
46	เมื่อท่านไม่สบายบิดามารดาดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
47	เมื่อครอบครัวมีปัญหาท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วย					
48	เมื่อออกนอกบ้านท่านขออนุญาตบิดามารดา					
49	เมื่อใกล้สอบบิดามารดาให้กำลังใจในการดูหนังสือ					
50	บิดามารดาอนุญาตให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดขึ้นตามความสนใจของท่าน					
51	เมื่อท่านกลับบ้านบิดามารดาและแสดงความห่วงใยท่าน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านใจความเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อหนึ่งข้อใดใน 5 ข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
 ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่จริง ที่สุด
1	อาจารย์สามารถสอนสิ่งที่ยากให้ เข้าใจได้ง่าย					
2	อาจารย์สอนครอบคลุมเนื้อหา วิชาตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร					
3	อาจารย์ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ					
4	อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิต แสดงความคิดเห็นซักถามใน ระหว่างการเรียนการสอน					
5	อาจารย์มุ่งแต่สอนเนื้อหาวิชา เพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการ ซักถาม					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
6	อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนิสิต					
7	อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในชั้นเรียน					
8	อาจารย์เข้าสอนตรงตามเวลา					
9	อาจารย์ดสอนโดยไม่จ้งล่วงหน้า					
10	อาจารย์เข้มงวดมาก ทำให้บรรยากาศไม่น่าเรียน					
11	อาจารย์เข้าสอนช้า					
12	อาจารย์ควบคุมชั้นเรียนไม่ได้					
13	ข้าพเจ้าไม่ยอมเรียนเพราะอาจารย์เข้มงวด					
14	อากาศในห้องเรียนอบอ้าว					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
15	แสงสว่างภายในห้องเรียนมีน้อย					
16	ขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนิสิต					
17	ภายในห้องเรียนไม่มีสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่นเสียงดังจากจราจร					
18	สภาพห้องเรียนปราศจากกลิ่นต่าง ๆ เช่น กลิ่นเหม็นจากห้องน้ำ น้ำเน่าเสียจากคลอง กลิ่นขยะ กลิ่นอาหารจากโรงอาหาร					
19	แต่ละห้องมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
20	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย					
21	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่อาจารย์ใช้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน					

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ

ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ขอให้นิสิตอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าเป็นจริงตามพฤติกรรมที่ประสบอยู่
มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละเครื่องหมายเดียวเท่า
นั้น

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง
ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก
ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	ไม่ จริง	ไม่จริง ที่สุด
1	ท่านกับเพื่อน ๆ ของท่านต่างรับ ฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
2	ท่านกับเพื่อน ๆ ของท่านต่างมี ความห่วงใยซึ่งกันและกัน					
3	ท่านกับเพื่อน ๆ ของท่านชอบทำ งานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงาน คนเดียว					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
4	ท่านและเพื่อน ๆ ต่างให้ความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการเรียน เช่น ให้ยืมหนังสือ					
5	ท่านสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อน ๆ ได้					
6	ท่านกับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความร่วมมือกัน					
7	ท่านกับเพื่อนไม่เคยทะเลาะกัน					
8	เวลาทำงานกลุ่ม ถ้าท่านทะเลาะกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มท่านจะใช้กำลังเป็นเครื่องตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้น					
9	เพื่อน ๆ ในห้องจะช่วยทบทวนบทเรียนให้ท่านก่อนสอบเมื่อท่านขอร้อง					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
10	เมื่อท่านเรียนเข้าใจเพื่อนคนอื่น ๆ ที่เรียนรู้เรื่องจะช่วยอธิบายให้					
11	ท่านให้คำแนะนำการสอบแก่รุ่นน้อง					
12	ท่านให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนแก่รุ่นน้อง					
13	เพื่อน ๆ ในห้องคอยสอบถามเกี่ยวกับการเรียนของท่าน					
14	เพื่อน ๆ ในห้องเรียนคอยเตือนให้ท่านดูหนังสือก่อนสอบ					
15	ท่านสามารถปรึกษาปัญหาการเรียนกับเพื่อน ๆ ในห้องได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
16	เพื่อน ๆ ในห้องเป็นห่วงท่านเรื่องการเรียน					
17	ท่านไม่สามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนในห้องได้					
18	ท่านและเพื่อนในห้องมีความสนิทสนมกัน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพื้นฐานแบบประชาธิปไตย ขอให้ท่านอ่านข้อความแล้วพิจารณาเป็นจริงกับตัวนิสิตที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการเพียงเครื่องหมายเดียว ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตจริงพอควร

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตบางครั้ง

ไม่จริง หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมาก

ไม่จริงที่สุด หมายถึง ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นและการกระทำของนิสิตมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1	ถ้าท่านได้รับเลือกเป็นประธานในการวางแผนโครงการจัดอบรมคอมพิวเตอร์ ท่านจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอความคิดเห็นในการวางแผนร่วมกัน					
2	เมื่อท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้นำของโครงการต่าง ๆ ท่านจะปรึกษารื้อกันกับสมาชิกในกลุ่ม					
3	เมื่อท่านเป็นผู้นำกลุ่ม ท่านยอมรับผลงานของสมาชิกในกลุ่ม					
4	ในการประชุมใด ๆ ก็ตาม ท่านคิดว่ามติของกลุ่มสำคัญที่สุด					
5	ท่านให้อิสระแก่สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน					
6	ท่านพร้อมที่จะเสียสละเพื่อทำกิจกรรมของทางวิทยาลัย					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
7	ท่านให้เพื่อน ๆ ยืมสิ่งของเครื่องใช้เมื่อเพื่อนขาดแคลน					
8	ถ้ามีการจัดโครงการเข้าค่ายอาสาพัฒนาในชนบทท่านจะเข้าร่วมโครงการนั้นเสมอ					
9	ถึงแม้ว่าในบางครั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการเข้าค่ายอาสาพัฒนาเพื่อชนบท ท่านไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แต่ท่านก็ออกแรงกายเข้าร่วมอย่างเต็มที่					
10	ท่านอยากกลับเป็นเด็กอีกครั้ง เพราะไม่ต้องรับผิดชอบอะไร					
11	เวลาอาจารย์มอบหมายให้ทำงานโครงการต่าง ๆ ท่านไม่อยากเป็นผู้รับผิดชอบ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
12	ในการกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม ท่านจะคำนึงถึงผลที่ตามมาเสมอ					
13	ถ้าท่านเป็นผู้นำ ท่านพร้อมที่จะ รับผิดชอบเมื่อกลุ่มมีข้อบกพร่อง					
14	ถ้ามีกองขยะมูลฝอยกีดขวาง บริเวณที่พักที่ท่านอาศัยอยู่ ท่านจะอาสาสมัครที่จะกำจัดขยะ มูลฝอยพร้อมทั้งขอร้องเพื่อน ๆ ให้ช่วยกันทำความสะอาด					
15	เวลาอาจารย์มอบหมายให้ทำ งานอะไร ท่านจะพยายามแบ่ง งานให้เพื่อนทุก ๆ คนได้มีส่วน ร่วมในกิจกรรมนั้น					
16	ถ้าอาจารย์มอบหมายให้รับผิดชอบ กิจกรรมร่วมกันท่านจะรู้สึกอึดอัด ใจ ถ้าท่านไม่มีส่วนร่วมใน กิจกรรมนั้น					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
17	ท่านวางแผนการทำงานร่วมกันกับเพื่อน จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี					
18	ท่านเชื่อว่าการวางแผนงานร่วมกันกับเพื่อน จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี					
19	ท่านติดตามผลการปฏิบัติงานกลุ่มให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้					
20	เวลาเพื่อน ๆ เสนอผลงานท่านจะให้ข้อเสนอนะตามความเป็นจริง					
21	ท่านพยายามเสนอความคิดใหม่ ๆ ในการทำกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนให้งานของกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์					
22	ท่านพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
23	ในการทำงานกลุ่ม เมื่อกลุ่มประสบปัญหาใด ๆ ท่านและเพื่อน ๆ จะช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น					
24	ถ้าท่านเป็นผู้นำกลุ่ม ท่านจะเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 6 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
1	4.2	.645	3.72	.678	2.56
2	3.84	.987	2.92	.759	3.69
3	4.52	.586	3.48	.963	4.61
4	4.68	.557	3.80	.577	5.49
5	4.16	.746	3.44	.712	3.49
6	4.08	.702	3.48	.872	2.68
7	4.32	.557	3.92	.572	2.51
8	3.72	.843	2.88	.833	3.55
9	4.44	.768	3.48	1.005	3.79
10	3.36	1.036	2.80	.866	2.07
11	4.12	.726	3.36	.700	3.77
12	3.16	.800	3.16	.898	4.16

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
13	4.04	.978	3.24	.926	2.97
14	3.80	.577	3.24	.723	3.03
15	4.04	.790	3.48	.653	2.73
16	3.76	.779	3.04	.841	3.14
17	3.440	.712	2.92	.640	2.72
18	3.680	0.82	2.84	.80	2.71
19	3.88	.666	3.44	.651	2.36
20	4.160	.80	3.04	.79	4.98
21	4.0	.707	3.44	.821	2.58

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8114

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจํานน (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนิสิต
กับผูปลูกครอง

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
1	4.68	.476	3.68	.90	4.91
2	4.44	.917	3.48	.872	3.79
3	4.84	.473	4.00	.764	4.68
4	3.84	.987	2.84	.624	4.28
5	4.32	.690	3.36	.638	5.11
6	4.04	.978	2.88	1.092	3.96
7	4.24	.831	3.24	.970	3.92
8	4.40	.577	3.48	.963	4.10
9	4.32	.748	3.08	.702	6.04
10	4.60	1.00	3.48	1.122	3.73
11	4.40	.764	3.20	.707	5.76

ตาราง ๗ (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
12	4.32	.802	3.20	.764	5.06
13	3.84	.987	2.80	1.080	3.55
14	4.44	.768	3.44	.870	4.31
15	4.40	.866	2.96	1.098	5.15
16	4.680	.47	3.480	.823	6.31
17	4.24	.723	3.160	.898	4.68
18	4.56	.507	3.160	.688	8.19
19	4.640	.907	3.520	1.122	3.88
20	4.920	.277	4.08	.640	6.02
21	4.520	.872	3.20	1.080	4.75
22	4.80	.408	3.44	.917	6.78
23	4.12	1.013	3.56	1.044	1.92

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
24	4.64	.490	3.28	1.021	6.00
25	4.72	.458	3.92	.640	5.08
26	3.84	1.028	3.00	.764	3.28
27	4.20	.764	3.160	.898	4.41
28	3.64	1.075	2.80	.707	3.26
29	4.00	1.155	3.12	.833	3.09
30	4.72	.843	3.80	.764	4.04
31	4.60	.913	3.56	.821	4.24
32	4.52	.918	3.28	.737	5.27
33	4.48	.963	2.88	.833	6.29
34	3.72	1.061	2.60	.913	4.00
35	4.44	.651	3.16	.554	7.49

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
36	4.72	.678	3.92	.702	4.10
37	4.96	.200	3.80	.913	6.21
38	4.48	.510	3.44	.768	5.64
39	4.16	.688	3.24	.436	5.65
40	4.00	.764	3.00	.957	4.08
41	4.12	.726	3.32	.690	3.99
42	3.88	.971	2.64	.810	4.90
43	4.56	.870	3.24	.779	5.65
44	4.32	.627	3.20	.645	6.22
45	3.96	.935	2.96	1.020	3.61
46	4.12	.927	2.92	.759	5.01
47	4.56	.583	3.92	.759	3.34

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
48	4.40	.957	3.36	.952	3.85
49	4.44	.917	3.48	.872	3.79
50	3.76	1.422	2.96	.976	2.54
51	4.40	.577	3.48	.963	4.10

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.864

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนรู้
การสอน

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
1	3.44	.712	2.80	.557	3.49
2	3.88	.666	3.28	.614	3.31
3	3.48	.823	2.88	.666	2.83
4	4.16	.624	3.68	.802	2.36
5	3.76	.523	2.96	.735	4.44
6	3.12	.781	3.40	.816	3.19
7	3.80	.577	3.28	.737	2.78
8	3.64	.757	3.08	.759	2.61
9	3.60	1.00	3.00	.707	2.45
10	3.68	.690	2.80	1.00	3.62
11	3.80	.913	3.24	.970	2.10

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
12	4.16	.624	3.52	.770	3.23
13	4.12	.666	3.40	.957	3.09
14	4.20	.816	2.48	1.005	6.64
15	4.28	.843	3.12	.971	4.51
16	4.36	.490	2.840	1.068	6.47
17	3.92	.759	2.80	.645	5.62
18	4.04	.611	2.64	1.036	5.82
19	4.32	.852	3.48	1.005	3.19
20	4.04	.735	3.00	.707	5.10
21	4.04	.539	3.04	.676	5.79

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8311

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจํานน (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธ์ภาพระหว่างนิสัยกับเพื่อน

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
1	4.00	.577	3.04	.790	4.91
2	3.96	.455	3.08	.400	7.27
3	4.00	.764	3.08	.862	3.99
4	4.36	.569	3.24	.663	6.41
5	4.28	.614	3.40	.577	5.22
6	4.24	.523	3.12	.600	7.04
7	3.20	.707	2.76	1.012	1.78
8	4.48	.714	4.00	1.080	1.85
9	4.24	.597	2.88	.927	6.16
10	4.20	.577	2.84	.688	7.57
11	4.16	.800	3.16	.800	4.42

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
12	4.2	.816	3.28	.678	4.33
13	3.8	.764	2.8	.526	4.96
14	3.68	.988	2.68	.748	4.03
15	4.28	.542	3.04	.539	8.12
16	3.96	.790	2.64	.700	6.26
17	4.24	.831	3.04	.889	4.93
18	4.48	.510	3.40	.577	7.01

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.84

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำแบบ
ประชาธิปไตย

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
1	3.68	.627	3.60	.816	5.24
2	4.56	.583	3.80	.707	4.15
3	4.52	.653	3.68	.627	4.64
4	4.72	.542	3.84	.624	5.32
5	4.68	.557	3.92	.702	4.24
6	4.32	.557	3.52	.510	5.30
7	4.52	.586	3.56	.651	5.48
8	3.68	.852	3.04	.935	2.53
9	3.96	.676	2.96	.889	4.48
10	3.48	1.005	2.76	.926	2.63
11	3.96	.676	3.16	.800	3.82

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
12	4.4	.913	3.48	.714	3.96
13	4.48	.586	3.48	.586	6.03
14	4.12	.927	3.24	.597	3.99
15	4.20	.645	3.64	.490	3.46
16	3.88	1.201	3.36	.638	1.91
17	4.24	.663	3.44	.651	4.30
18	4.64	.569	3.68	.627	5.67
19	4.28	.614	3.44	.583	4.96
20	4.36	.639	3.48	.586	5.08
21	4.08	.702	3.24	.779	4.00
22	4.24	.597	3.28	.542	5.95
23	4.44	.507	3.32	.690	6.54

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	X_H	S^2_H	X_L	S^2_L	t
24	4.72	.458	3.60	.707	6.65

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8201

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวมาริษา นาคทับที
เกิดวันที่	11 กุมภาพันธ์ 2514
สถานที่เกิด	55 หมู่ 4 ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	78 หมู่ 1 ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 5830046-55 ต่อ 673
สถานที่ทำงาน	กรมชลประทาน สำนักพัฒนาโครงสร้างฯ (ฝักอบรม) ฝ่ายฝักอบรม ด้านช่างกล ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 584-0375
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสงวนหญิง จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2536	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์
วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
มาริษา นาคทับที

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตัวแปรดังนี้คือ ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ ลำดับที่ของการเกิด ระดับเชาวน์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิตกับผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึง 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient และการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ตัวแปรบุคลิกภาพ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรลำดับของการเกิด ระดับเชาวน์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิตกับผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 2. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมของครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษามีความสัมพันธ์พหุคูณกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 3. ตัวแปรบุคลิกภาพ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนิตกับเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต ส่วนตัวแปรลำดับที่ของการเกิดระดับเชาวน์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิตกับผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน

VARIABLES RELATED TO DEMOCRATIC LEADERSHIP BEHAVIOR OF STUDENTS
OF IRRIGATION COLLEGE IN CHANGWAT NONTABURI

AN ABSTRACT

BY

MARISA NAKTABTEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Education Psychology
at Srinakharinwirot University

May 1998

This study aimed to investigate variables related to democratic leadership behavior of engineering students of Irrigation College in Changwat Nonthaburi according to personal variables as personality, birth order, intellectual, learning achievement; family environment variables as parent-student relationship, parent occupation, parent education; and college environment variables as instructional climate, and peer-student relationship. The subjects comprised 262 students of Faculty of Engineering, Irrigation College, Changwat Nonthaburi. Questionnaire concerning variables related to democratic leadership behavior was administered to the subjects. Then data were analyzed by Pearson Product Moment Correlation Coefficients, Multiple Correlation Coefficient and Stepwise - Multiple Regression Analysis.

The results revealed that:

1. There was significant correlation at .01 level among variables of personality, instructional climate, peer-student relationship and democratic leadership behavior, whereas there was no significant correlation among variables of birth order, intellectual, learning achievement, parent-student relationship, parent occupation, and parent education.
2. There was significant multiple correlation at .01 level among Variables of personality, family environment and college environment related to democratic leadership behavior.
3. Variables of personality, instructional climate, peer-student relationship affected to student democratic leadership behavior, where as those of birth order, intellectual, learning achievement, parent-student relationship, parent education, and parent occupation did not affect to student democratic leadership behavior.